Ազգ
Azg
armenian daily
16 ՅՈՒՆԻՍ 1998 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ #106 (1609)

Թուրքիան ընդդեմ իր շահերին «վնաս հասցնողների»

ԱՆԿԱՐԱ, 15 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Թուրքիայի խորհրդարանը համաշարժում է սկսել Թուրքիայի շահերին վնաս հասցնող երկրների դեմ պատժամիջոցներ կիրառելու մասին օրենք ընդունելու համար: Ըստ Թուրքիայի հեռուստատեսության հաղորդման, խորհրդարանի մշակույթի, արվեստի եւ մամուլի խորհուրդը ձեռնամուխ է եղել նման երկրների դեմ ձեռնարկվելիք պատժամիջոցների սահմանմանը: Խորհրդի ղեկավար Կորխմազգյանը հաղորդել է, որ իրենց նման աշխատանքի ձեռնամուխ լինել է հարկադրում հայերի ցեղասպանության մասին Ֆրանսիայի խորհրդարանի ընդունած որոշումը:

Գնդակոծվել է Հայաստան մթերք փոխադրող ավտոմեքենաների շարասյունը

ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱԶ, 15 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Անցած գիշեր անհայտ զինված անձինք Վերին Լարս լեռնային բնակավայրի մերձակայքում գնդակոծել են Ռազմա-վիրական ճանապարհով Հայաստան պարենամթերք փոխադրող ավտոմեքենաների շարասյունը: Կրակել են ինքնաձիգ զենքով, խիտ անտառով պատված լեռնալանջերից: Այս մասին այսօր ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ին հայտնել են Հյուսիսային Օսիայի ներքգործնախարարության մամլո ծառայությունում: Պատահարի վայր են ժամանել ոստիկանության աշխատակիցները, որոնք պատասխան կրակ են բացել: Հանցագործները նահանջել են:

ԼՂՀ

Արկադի Ղուկասյան. «Լարվածությունը կառավարությունում հաղթահարված է»

Ժիրայր Պողոսյանը ԼՂՀ նոր վարչապետ

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

«ԼՂՀ կառավարության առանցքային ներկայացուցիչների առաջարկությամբ ես պետք է ստանձնեի վարչապետի պաշտոնը: Սակայն Ազգային ժողովն, ինչպես հայտնի է, մերժեց երկու պաշտոնների համատեղության մասին առաջարկը ու ես որպես օրինապահ քաղաքացի պետք է ենթարկվեմ օրենսդրական գերագույն մարմնի որոշմանը: Կառավարության անդամների, պաշտոնական այլ մարմինների ներկայացուցիչների հետ ունեցած մի շարք խորհրդակցություններից հետո որոշում կայացվեց վարչապետի ինստիտուտի պահպանման մասին: Ներկայումս լարվածությունը կառավարությունում ամբողջությամբ հաղթահարված է: Հունիսի 13-ի իմ հրամանագրով ԼՂՀ նոր վարչապետ է նշանակվել Ժիրայր Պողոսյանը, որին 10-օրյա ժամկետում հանձնարարված է ներկայացնել ԼՂՀ կառավարության նոր կառուցվածքը: Դրանից հետո գործադիր իշխանության գերագույն մարմինը ձեռնամուխ կլինի իր բնականոն գործունեությանը»: Հունիսի 13-ին այսպիսի հայտարարությամբ հանդես եկավ ԼՂՀ Նախագահ Արկադի Ղուկասյանը՝ ԼՂՀ ԱԺ Նախագահ Օլեգ Եսայանի, ԼՂՀ նոր վարչապետ Ժիրայր Պողոսյանի եւ ԼՂՀ պաշտպանության նախարար Սամվել Բաբայանի մասնակցությամբ մամուլի ասուլիսում:

Ստեղծված պայմաններում Արկադի Ղուկասյանը կարեւորեց ազգային միասնության պահպանման անհրաժեշտությունը, հայ ժողովրդի մեծագույն ձեռքբերումը, որի ամրապնդմանը պետք է միտված լինի նաեւ ԶԼՄ-ների գործունեությունը: Նախագահը ընդգծեց, որ ԼՂՀ ղեկավարների միջեւ սեպ խրելու փորձերը դատապարտված են ձախողման, յուրաքանչյուրը գիտակցում է, թե ճակատագրական ինչ հետեւանքներ կարող է ունենալ պառակտումը ժողովրդի դարավոր իղձերի իրականացման տեսանկյունից:

ԼՂՀ նոր վարչապետ Ժիրայր Պողոսյանը, պատասխանելով լրագրողների հարցերին, նշեց, որ առայժմ վաղ է խոսել հանրապետության սոցիալ-տնտեսական զարգացման նոր ուղղությունների եւ մոդելների վերաբերյալ: Այդ մասին հասարակայնությանը կտեղեկացվի մոտ ժամանակներս: Մեկնաբանելով հանրապետությունում ստեղծված [illegible] ԼՂՀ պաշտպանության նախարար Սամվել Բաբայանը մասնավորապես նշեց, որ «անհրաժեշտ է կտրուկ բարելավել ժողովրդի սոցիալական վիճակը: Իմ մտահոգությունները այս առնչությամբ փորձելու եմ հայտնել, անհրաժեշտության դեպքում նաեւ վիճաբանել հանրապետության նախագահի ու վարչապետի հետ: Խնդիրները լռությամբ չեն շրջանցվի: Խոսքը ժողովրդի, այլ ոչ թե իմ անձնական բարեկեցության մասին է: Ինձ համար իրոք դժվար է, երբ զորացրված զինվորը գործազուրկ է դառնում եւ լքում հայրենիքը: Կարծում եմ բոլորիս է հասկանալի, թե դա ինչ հետեւանքներ կարող է ունենալ ԼՂՀ քաղաքական ապագայի համար»:

Պրն Բաբայանը նոր վարչապետի ուշադրությունը հրավիրեց ԼՂՀ ԶԼՄ-ների անմխիթար վիճակին, նշելով, որ «4-րդ իշխանության կայացման համար անհրաժեշտ է տնտեսական բարենպաստ պայմաններ ստեղծել, քանի որ ազատ մամուլը ազատ է նախ եւ առաջ տնտեսապես»:

ԼՂՀ ԱԺ խոսնակ Օլեգ Եսայանը նշեց, որ անհրաժեշտ է պահպանել համագործակցված փոխհարաբերությունները օրենսդիր եւ գործադիր իշխանությունների աշխատանքում: Օլեգ Եսայանը շեշտեց, որ չի ընդունում այն կարծիքը, թե խորհրդարանը երբեւիցե կախման մեջ է եղել գործադիր իշխանություններից:

«Համապատասխան տեղ եւ դեր չունենք իշխանության համակարգում»

ՍԻՄ-ը 10 տարեկան է

Այսպես գնահատեց ՍԻՄ նախագահ Հրանտ Խաչատրյանը իր կուսակցության տասնամյա ճանապարհը, ապա ժպիտով հավելեց. «1998 թ.-ն արդյունքների առումով, իհարկե, կարելի է գնահատել 100-տոկոսանոց բացթողում, որովհետեւ այնպիսի արդյունքների, ինչպիսին ժողովուրդն էր սպասում, մենք դեռ չենք կարողացել հասնել. համապատասխան տեղ եւ դեր չունենք իշխանության համակարգում,

դա լուրջ բացթողում է: Բայց ես հակված եմ մտածել, որ դա նաեւ մեր հասարակության բացթողումն է, եւ բոլորս այս ուղղությամբ անելիք ունենք: Հաջորդ տասնամյակում, կարծում եմ, ՍԻՄ-ը չպետք է ետ ընկնի հասարակության որեւէ առաջատար ուժից, բայց չպետք է նաեւ կտրվի ժողովրդից: Մենք պետք է կես քայլ առաջ ընթանանք»:

Երեկ իր տասնամյակը ՍԻՄ-ը նշում էր հին ու նոր ընկերների հետ՝ Թեքեյան մշակութային կենտրոնում: Հին ընկերներն ավելին են, բայց նոր դաշինքը եւս նկատելի է. ռամկավարները ՍԻՄ-ի հետ հին ու նոր դաշնակից են: Երեւանի քաղաքապետ Սուրեն Աբրահամյանը առաջիններից շնորհավորեց Հրանտ Խաչատրյանին, եւ նրանով կարծես նոր գործընկերների շարքը եզրափակվեց: ՀՅԴ անդամները, ԱԺՄ-ն, դեմոկրատները եւ ԳիԱրՔՄի-ն գործում քննարկում էին քաղաքական հնարավոր զարգացումները, որոնց ինքնատիպ նրբերանգներից մեկն էլ Հրանտ Մարգարյանի եւ Շավարշ Քոչարյանի բարկ զրույցն էր: Իսկ Հրանտ Խաչատրյանը «Ազգի» համար կանխատեսեց. «Դեռ 88-ին ներքին զգացողություն կար, որ առաջիկա 10 տարվա ընթացքում լուծվելու են բոլոր հարցերը՝ այս կամ այն կողմ ձեւակերպմամբ: 10 տարին վճռական ժամանակ է պատմության համար: Եվ եթե Հայաստանը լինելու է զարգացող, ինքնուրույն, անկախ երկիր, ապա դա այս տարի է լինելու, իսկ եթե հակառակը, որը շատ ցավալի կլինի, դարձյալ այս տարվա վերջում կորոշվի»: ՍԻՄ-ը վստահ է, որ 88–98 թթ. իրենք կարողացել են ստեղծել հայրենի հողի վրա հիմնված կազմակերպված կուսակցություն, որին երեկ շնորհավորեցին ՌԴ եւ Իրանի դեսպանությունները, հասարակական-քաղաքական գործիչներ, լրագրողներ:

Ն. Գ.

Կարեն Դեմիրճյանի կուսակցությունը գրանցվեց

ՀՀ արդարադատության նախարարությունը փութով գրանցեց Կարեն Դեմիրճյանի հիմնած Հայաստանի ժողովրդական կուսակցությունը, որի հայտնության հետ քաղաքական դաշտում վերադասավորումներ են ակնկալվում: Ժողովրդական կուսակցությունը կենտրոնամետ, չափավոր ազգային եւ սոցիալ-ժողովրդավարական ուղղություն պետք է դավանի: Կուսակցության գերխնդիրը հնարավորինս արագ սկզբնական կառույցների ստեղծումն է, որովհետեւ նոր խորհրդարանական ընտրություններին նախապատրաստվելու համար բավական կարճ ժամանակ է մնում: Ժամանակն աշխատում է ի վնաս Կարեն Դեմիրճյանի: Տարեվերջյան արտահերթ խորհրդարանական ընտրությունների կողմնակիցներին մերժելու իշխանության ամենազորեղ փաստարկն այսօր հետեւյալն է՝ Կարեն Դեմիրճյանի կուսակցությունը կկարողանա մեծամասնություն կազմել Ազգային ժողովում: Ուստի խորհրդարանի լուծարման բացառումը համարվում է անհրաժեշտ կռվան հասարակության մեջ Կարեն Դեմիրճյան ֆենոմենը հակակշռելու առումով: Այսպիսով Հայաստանում ստեղծվեց եւս մեկ՝ խարիզմատիկ անհատի շուրջ համախմբված կուսակցություն: Ողջ խնդիրն այն է, թե կդառնա՞ արդյոք ՀԺԿ-ն դոկտրինալ կուսակցություն:

Ն. Գ.

ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Եվրախորհրդի զեկուցողների այցը Բաքու, Ստեփանակերտ եւ Երեւան

Ստրասբուրգից, Եվրախորհրդի կենտրոնավայրից մեր ստացած մամլո հաղորդագրությունը տեղեկացնում է, որ Եվրախորհրդի ներկայացուցիչներ Ժակ Բոմելը (Ֆրանսիա), Ժորժ Կլերֆայտը (Բելգիա) եւ Էյսո Վոլտժերը (Հոլանդիա) այս օրերին գտնվում են Բաքվում, որտեղից անցնելու են Ստեփանակերտ, իսկ ավելի ուշ՝ Երեւան: Բաքվում նրանք արդեն հանդիպումներ են ունեցել Ադրբեջանի նախագահ Ալիեւի, պաշտպանության նախարար Սաֆար Աբիեւի եւ արտգործնախարար Թոֆիկ Զուլֆուգարովի, ինչպես նաեւ Ազգային ժողովի խոսնակ Մուրտուզ Ալեսքերովի հետ: Ստեփանակերտում, հունիսի 17-ին եւ 18-ին Եվրախորհրդի ներկայացուցիչները հանդիպումներ կունենան ԼՂՀ ղեկավարների հետ, իսկ այնուհետեւ, հունիսի 19-ին, արդեն Երեւանում, նրանք կհանդիպեն նախագահ Ռ. Քոչարյանի, նախարարներ Վազգեն Սարգսյանի եւ Վարդան Օսկանյանի, ԱԺ խոսնակ Խ. Հարությունյանի հետ:

Ներկայացուցիչների այցը դիտվում է Եվրախորհուրդ ընդունվելու Հայաստանի եւ Ադրբեջանի հայտերի շրջանակներում: Եվրախորհրդի կարծիքով, կովկասյան երկրների միջեւ հարաբերությունների սերտացումը, առկա հակամարտությունները խաղաղ ճանապարհով լուծելու ցանկությունը նախապայմանն է Եվրախորհրդի կազմ նրանց ընդունվելու համար, ինչի մասին այցելող ներկայացուցիչները պատրաստվում են զեկուցել Եվրախորհրդին:

Ինչպես հայտնի է, Հայաստանը Եվրախորհրդի մոտ հատուկ հյուրի կարգավիճակ ունի 1996 թ. հունվարից, իսկ Ադրբեջանը՝ 1996 թ. հունիսից:

Կառլոս Մենեմը գալու է Հայաստան

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱԳՆ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունում հաստատեցին, որ հունիսի 30-ին նախատեսվում է Արգենտինայի նախագահ Կառլոս Մենեմի պաշտոնական երկօրյա այցը Հայաստան:

Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարը կժամանի Երեւան

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար, ՌԴ մարշալ Իգոր Սերգեեւը հուլիսի 1-2-ը պաշտոնական այց կկատարի Հայաստան: Այս մասին այսօր ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հայտնել են Երեւանի զինվորական աղբյուրները: Նախարարը հանդիպումներ կունենա Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի, հանրապետության ղեկավարության այլ անդամների հետ, կայցելի Հայաստանի տարածքում տեղաբաշխված ռուսաստանյան բանակի զորամասերն ու զորամիավորումները: Երեւանում պաշտպանությունն ու անվտանգությունը համարում են ԱՊՀ-ի շրջանակներում համագործակցության առավել կարեւոր ուղղությունը: Հայաստանը ԱՊՀ մյուս երկրներից ավելի է խորացել Ռուսաստանի հետ ռազմական միասնացման գործում: 1995 թվականին երկու երկրների նախագահները պայմանագիր ստորագրեցին, ըստ որի Հայաստանի տարածքում տեղակայվել է 102-րդ ռազմահանգրվանը եւ հակաօդային պաշտպանության ավիացիոն խումբը: Հայաստանը Ռուսաստանի հետ փոխգործակցում է թեւային սահմանափակումների հարցերի լուծման եւ Եվրոպայի սովորական սպառազինությունների մասին պայմանագրի ադապտացման հարցերում:

ՀԱՄԱՌՈՏ

«Նատաշա-1»-ը կանգնեցվել է Դարդանելի նեղուցում

ԱՆԿԱՐԱ, 15 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Թուրքիայի ծովային սահմանապահներն այսօր Դարդանելի նեղուցում կանգնեցրել են «Նատաշա-1» նավը՝ ստացված այն տվյալների առնչությամբ, որ նրանով ռուսաստանյան Ս-300 զենիթահրթիռային համալիրների քարշակներ են փոխադրվում, որոնք վաճառվել են Կիպրոսի Հանրապետությանը: Նավի վրա խուզարկություն է անցկացվում: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, «Նատաշա-1»-ը կանգնեցվել է առափնյա պահպանության նավակների կողմից: Նավը Ռուսաստանից տրակտորներ է փոխադրում Եգիպտոս: «Նատաշա-1»-ի ամբողջ անձնակազմը, չնայած նավարկում է Մալթայի դրոշի ներքո, կազմված է ռուսաստանցի նավաստիներից: Մոտակա ժամանակներս նավ կժամանեն զինվորական փորձագետներ:

Պահպանողականները պահանջում են Թեհրանի քաղաքապետի մահապատիժը

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՅՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Կաշառակերության մեջ մեղադրվող Թեհրանի բարեփոխչական քաղաքապետ Քարբաշու դատավարությունն ընթանում է լարված մթնոլորտում: Ինչպես հաղորդում է «Ամերիկայի ձայն» ռադիոկայանը, հունիսի 12-ին Թեհրանում ուրբաթօրյա աղոթքի մասնակից պահպանողական իրանցիները պահանջել են մահապատժի ենթարկել քաղաքապետին: Աղոթքասաց այաթոլլան նրանց կոչ է արել տուրք չտալ զգացմունքներին՝ նշելով, որ դատավարությունն ընթանում է օրենքի համաձայն:

Աֆղանստանում կախել են երկու «իրանական գործակալների»

ԻՍԼԱՄԱԲԱԴ, 15 ՅՈՒՆԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Գարես արեւելյան աֆղանական քաղաքի երկու բնակիչներ շաբաթ օրը հազարավոր հանդիսատեսների աչքի առաջ մարզահրապարակում կախաղան են բարձրացվել: Ինչպես այսօր հաղորդեց «Շարիաթի ռադիոն», նրանք մեղադրվում էին երկու թալիբ մարտիկների սպանության մեջ: Շարիաթի դատարանը նրանց ճանաչեց նաեւ Աֆղանստանի տարածքում «սադրիչ եւ ահաբեկչական գործողությունների» իրականացման համար այստեղ թափանցած «իրանական գործակալներ»:

digitised by A.R.A.R.@

Հայաստան-Վրաստան հարաբերությունների առավել սերտացում

Երեկ, մեկօրյա աշխատանքային այցով Երեւան ժամանեց Վրաստանի արտգործնախարար Իրակլի Մենաղարիշվիլին: Վրաց դիվանագետի օրակարգը խիտ հագեցած էր, հանդիպումներ տեղի ունեցան միայն ՀՀ նախագահի եւ արտգործնախարարի հետ:

Կարեւորելով քննարկված հարցերը, Վարդան Օսկանյանն առանձնացրեց երկկողմ, տարածքային հարաբերություններում Հայաստան-Վրաստան համագործակցության, եվրոպական կառույցներում սերտացման խնդիրները: Կողմերն ընդհանուր եզրակացության են հանգել Վրաստան-Հայաստան համատեղ հանձնաժողովի աշխատանքների վերսկսման խնդրում, որոնց ընթացքում քննարկվելու են տնտեսական, ճանապարհային եւ բազմաթիվ այլ խնդիրներ: Պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել հաճախակի խորհրդակցություններ անցկացնել նախարարների մակարդակով, եվրակառույցներում տարբեր հարցերի կոորդինացման ուղղությամբ: Աբխազիայի խնդրի վերաբերյալ պրն Օսկանյանը բացառեց Հայաստանի միջնորդի դերում հանդես գալը, ավելացնելով, որ կողմնակից է հարցի խաղաղ եւ արագ կարգավորմանը, քանի որ Վրաստանի կայունությունը էական, ռազմավարական նշանակություն ունեցող խնդիր է Հայաստանի համար:

Դրականորեն գնահատելով «Խաղաղ Կովկաս» ծրագիրը, նշվեց, որ Կովկասի ապագան այդ համագործակցության շրջանակներում է եւ Հայաստանը մեծ ներդրում կունենա ծրագրի իրականացման գործում: Ներկայումս այդ համագործակցության խոչընդոտն ադրբեջանական կողմն է, եւ ըստ Օսկանյանի, անհրաժեշտ են միջոցներ, որպեսզի եռակողմ համագործակցությունը կայանա Կովկասում:

Իր հերթին Վրաստանի արտգործնախարարը նշեց, որ ժամանակի սղության պատճառով ոչ բոլոր հարցերին հնարավոր եղավ անդրադառնալ, բայց հիմնական խնդիրները քննարկվել են: Նա միաժամանակ ընդգծեց, որ հայ-վրացական հարաբերությունները չեն պահանջում երրորդ կողմի առկայություն, քանի որ Հայաստանի հետ բավականին խորը պատմական արմատներ կան: Վրաստանի դիվանագետն ընդգծեց, որ համագործակցում են բոլոր երկրների հետ եւ ներկայիս այցը չպետք է ուղղված լինի որեւէ կողմի դեմ:

ԱՐԱՔՍ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

Միջազգային գիտատեխնիկական կենտրոնը Հայաստանում

Համալրում գիտության նվաղած երակին

Միջազգային գիտատեխնիկական կենտրոնը (ՄԳՏԿ) վերջին տարիներին հայ գիտական միտքը նյութապես «սնող» կարեւոր աղբյուրներից է, որ էական է այնքանով, որքանով ընդգրկում է Հայաստանի նախկին ռազմարդյունաբերական համալիրը սպասարկող, առավելապես հիմնարար գիտությունները, որ այսօր, պետական բյուջեի ֆինանսավորման հույսին մնալու դեպքում կենթարկվեին դանդաղ «վերացման» սպառնալիքին: Երեկ ՀՀ ԳԱԱ-ում, նախկինում

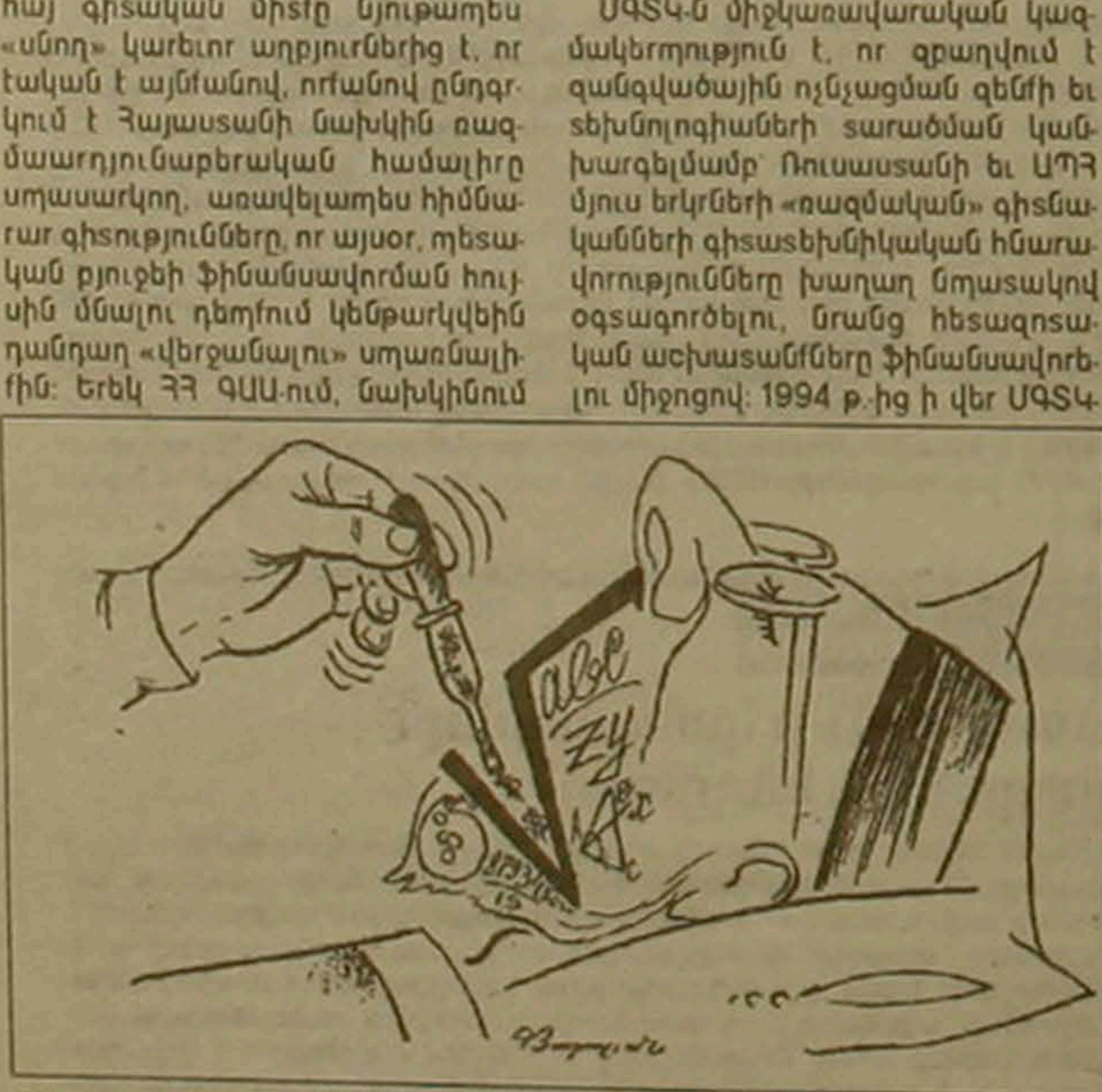

ՀՀ կառավարության եւ կենտրոնի միջեւ ստորագրված միջկառավարական համաձայնագրի շրջանակում տեղի ունեցավ ՄԳՏԿ հայկական տարածքային բաժանմունքի բացումը եւ համաձայնագրի ստորագրումը ՀՀ կառավարության, Միջազգային գիտատեխնիկական կենտրոնի եւ ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի միջեւ: Համագործակցության ամրապնդման եւ ընդլայնման մտադրություններն ու ուղղություններն իրենց ստորագրություններով վավերացրին համապատասխանաբար ՀՀ գիտության եւ կրթության նախարար Լեւոն Մկրտչյանը ՀՀ կառավարության անունից, ՄԳՏԿ գործադիր տնօրեն Ալեն Ժերարը եւ ԳԱԱ նախագահ Ֆադեյ Սարգսյանը՝ համատեղ ասուլիսում հավաստելով համագործակցության կարեւորությունը եւ արդյունավետությունը՝ հատկապես ռազմարդյունաբերական ներուժը խաղաղ հուն տեղափոխելու ոլորտում:

ՄԳՏԿ-ն միջկառավարական կազմակերպություն է, որ զբաղվում է զանգվածային ոչնչացման զենքի եւ տեխնոլոգիաների տարածման կանխարգելմամբ՝ Ռուսաստանի եւ ԱՊՀ մյուս երկրների «ռազմական» գիտնականների գիտատեխնիկական հնարավորությունները խաղաղ նպատակով օգտագործելու, նրանց հետագա կամ աշխատանքները ֆինանսավորելու միջոցով: 1994 թ.-ից ի վեր ՄԳՏԿ-ի ֆինանսավորմամբ իրագործվել են մի քանի հարյուր գիտական աշխատանքներ ավելի քան 165 մլն դոլար ընդհանուր ծավալով, որոնցում ընդգրկվել են գրեթե 300 գիտահետազոտական ինստիտուտների ավելի քան 21 հազար գիտնականներ: Կենտրոնը հիմնվել է 1992 թ. Եվրահամայնքի, Ռուսաստանյան Դաշնության, ԱՄՆ-ի եւ Ճապոնիայի միջեւ ստորագրված համաձայնագրի հիման վրա: Հետագայում համաձայնագրին միացել են այլ երկրներ, այդ թվում Նորվեգիան, Հայաստանը, Վրաստանը, Բելառուսը, Ղազախստանը, Ղրղզստանը եւ Կորեայի Հանրապետությունը: Յուրաքանչյուր ամիս ՄԳՏԿ-ն ստանում եւ քննարկում է 30-40 առաջարկ ԱՊՀ երկրների տարբեր գիտական կոլեկտիվներից եւ, համապատասխան գիտական հիմնավորվածության դեպքում ֆինանսավորում 300 հազար դոլար միջին [illegible] գիտական աշխատանքներ մոտ 30 ամիս տեւողությամբ:

1998 թ. Հայաստանն ընդգրկվեց ՄԳՏԿ-ի ղեկավար խորհրդում՝ Եվրախորհրդի, ՌԴ-ի, ԱՄՆ-ի եւ Ճապոնիայի մշտական ներկայացուցիչների հետ միասին եւ համաձայնագրի ստորագրումից հետո դարձավ ԱՊՀ երրորդ երկիրը, ուր կենտրոնը հիմնել է իր բաժանմունքները՝ Բելառուսից եւ Ղազախստանից հետո: Ըստ բաժանմունքի տնօրեն Համլետ Նավասարդյանի, ՄԳՏԿ դաշին առ այսօր ներկայացվել են հայ գիտնականների ֆիզիկայի, քիմիայի, բիո(կենսա)տեխնոլոգիայի, սարքաշինության բնագավառներին վերաբերող աշխատանքների 78 նախագծեր, որոնցից 24-ի ֆինանսավորման համար տրամադրվել է 3 մլն 800 հազար ԱՄՆ դոլար: Տրամադրված գումարների 50 տոկոսը գրանտների ձեւով հատկացվում է գիտնականներին, մնացածն օգտագործվում է սարքերի եւ սարքավորումների, նյութերի ձեռքբերման եւ այլ ծախսերի համար:

Ինչպես նշեց կրթության եւ գիտության նախարար Լեւոն Մկրտչյանը, պետբյուջեի մասամբ անբավարար «սնուցող երակն» էականորեն ամրապնդող այս ֆինանսավորումը լուրջ ներդրում է հայրենի գիտության բնագավառում, որ հնարավորություն է տալիս պահպանել ոչ միայն մեր գիտնականների մտավոր ներուժը, այլեւ գիտահետազոտական այնպիսի ինստիտուտների ենթակառուցվածքներ, ինչպիսիք են Երեւանի ֆիզիկայի, ռադիոֆիզիկայի եւ էլեկտրոնիկայի, ռադիոֆիզիկական չափումների, ֆիզիկայի կիրառական հիմնախնդիրների, կիրառական քիմիայի ինստիտուտները, «Լազերային տեխնիկա» գիտաարտադրական միավորումը, Երեւանի պետական եւ ճարտարագիտական համալսարանները, գիտության այլ օջախներ: Հայկական կողմն ակնկալում է կենտրոնի աջակցությունը Հայաստանի գիտական ներուժն արտահայտելու, միջազգային շուկա դուրս բերելու ուղղությամբ:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՀԲ-ն հաստատել է Երեւանի խմելու ջրի համակարգի վարկային ծրագիրը

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հունիսի 11-ին Համաշխարհային բանկի տնօրենների խորհուրդը հաստատել է Հայաստանին 30 մլն դոլարի նոր վարկային միջոցներ տրամադրելու մասին որոշումը: Այդ վարկային ծրագիրը նախատեսված է Երեւան քաղաքի խմելու ջրի համակարգի նորոգման համար: Մինչ այս, Հայաստանն ՀԲ-ից ստացել է 385, 435 մլն դոլար ընդհանուր արժեքով 16 վարկեր, ինչպես նաեւ երկու դրամաշնորհներ: ՀԲ-ից ստացված վարկերի հիմնական մասը, այդ թվում նաեւ Երեւանի խմելու ջրի համակարգի նորոգման վարկը, արտոնյալ պայմաններով են՝ 35 տարով, անտոկոս:

Երեւանում կառուցվելու է իրանական բեռնատարների սպասարկման հատուկ տրանսպորտա-բեռնային տերմինալ

ԹԵՀՐԱՆ, 15 ՀՈՒՆԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Իրանի Իսլամական Հանրապետությունը մտադիր է Երեւանում հատուկ տրանսպորտա-բեռնային տերմինալ կառուցել, որը կսպասարկի իրանական բեռնատարներին: Այդ մասին, «ԻՌՆԱ» գործակալության համաձայն, հայտնել է Իրանի տրանսպորտի նախարարության մամլո ծառայությունը: Տերմինալի շինարարությունը կսկսվի մոտ ժամանակներում եւ, ինչպես ենթադրվում է, կավարտվի 1999 թ. վերջին: Նախագծի ընդհանուր արժեքը 6 մլն դոլար է: Հայաստանի եւ Իրանի առեւտրա-տնտեսական համագործակցության զարգացմանը նպաստելու կոչված այս տերմինալի ճարտարապետությունը համապատասխանելու է իսլամական ավանդույթներին:

Սրտի վիրահատություն են կատարել սրտավիրաբույժ Հրայր Հովակիմյանին

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հազիվ թե ամերիկահայ հայտնի սրտավիրաբույժ Հրայր Հովակիմյանը ենթադրեր, որ բժիշկների «թիմը», որի հետ նա Երեւանում կատարել է սրտի ավելի քան հազար բաց վիրահատություններ եւ որին սովորեցրել է վիրաբուժության բոլոր նրբությունները, կվիրահատի... հենց իրեն: Անցած շաբաթ օրը բժիշկների խումբը, որը ղեկավարում էր Վիլեն Մանուկյանը, փայլուն կերպով հանձնեց, գուցեեւ ամենապատասխանատու քննությունն իր կյանքում:

«Հրայր Հովակիմյանը նախաինֆարկտային վիճակում էր եւ մենք ստիպված եղանք կանխել դեպքերը, ասաց Նորք-Մարաշ հիվանդանոցի տնօրեն Լիդիա Մուրադյանը: Հիվանդն այժմ արդեն քայլում է եւ մեկ շաբաթից նրան կարելի է դուրս գրել»:

Ռոբերտ Քոչարյանն այցելեց սահմանամերձ Խաչիկ գյուղ

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունիսի 13-ին ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանն այցելեց Վայոց Ձորի մարզի Խաչիկ գյուղ, որը սահմանակից է Նախիջեւանի հանրապետությանը: Նախագահը նախընտրական արշավի ընթացքում չէր կարողացել այցելել այս գյուղը եւ խոստացել էր ընտրվելու դեպքում այցելել առաջիններից մեկը:

ՀՀ նախագահի՝ գյուղի բնակչության հետ հանդիպման ժամանակ գյուղապետ Վաչագան Պողոսյանը նշեց, որ գյուղի առաջնահերթ խնդիրներն են ոռոգման ջուրը եւ արոտավայրերը: ՀՀ նախագահը նշեց, որ, մասնավորապես, ոռոգման ջրի հարցը պետք է լուծվի ինքնահոս ջրատարի կառուցման ճանապարհով: Նա աննպատակահարմար համարեց նախկինում գործող Արենի-Խաչիկ եռաստիճան պոմպակայանի վերագործարկումը, քանի որ դրա հետագա շահագործման ծախսը լինելու է տասնապատիկ ավելի: Ինչ վերաբերում է արոտավայրերին, ապա, Ռոբերտ Քոչարյանի խոսքերով, «Հայաստանում արոտավայրերի խնդիր չկա, կա միայն դրանց ճիշտ վերաբաշխման խնդիր»: ՀՀ նախագահը խոստացավ աջակցել նաեւ այս հարցի լուծմանը:

Ռոբերտ Քոչարյանը հավաստիացրեց, որ գյուղի բոլոր կուտակված խնդիրները «եթե ոչ միանգամից, ապա քայլ առ քայլ» լուծում կստանան:

Պատասխանելով խաչիկցիների հարցերին, նախագահը նշեց, որ 3 տարվա ընթացքում Հայաստանում կավարտվի գազատարների անցկացումը, ընդ որում, գազատարների նախկինում եղած ցանցի վերականգնումը նախատեսված է ավարտել ավելի վաղ՝ 1,5-2 տարվա ընթացքում: 1-1,5 տարվա ընթացքում էլեկտրականության սակագների փոփոխություն չի նախատեսվում: Բնակչության ավանդների վերադարձման մեխանիզմների խնդիրը, ըստ նախագահի, քննարկման փուլում է. Ռոբերտ Քոչարյանը հնարավոր համարեց ավանդների վերադարձումը աստիճանաբար՝ առաջնությունը տալով տարիքավոր ավանդատուներին:

ՀՀ նախագահն այցելեց գյուղում տեղակայված զորամաս եւ եղեգնաձորի ռելեի գործարանի Խաչիկ գյուղի արտադրական մասնաճյուղ: Գործարանի տնօրեն Ռաֆիկ Գրիգորյանը հույս հայտնեց, որ ձեռնարկությունը մեկ ամսից կվերսկսի աշխատանքը:

Գործարանը (որտեղ աշխատել են 120 երիտասարդներ), արդյունաբերության ընդհանուր ճգնաժամի հետեւանքով դադարել է աշխատել 1997 թ. ապրիլից, այն դեռեւս չի սեփականաշնորհվել:

Ռոբերտ Քոչարյանն այցելեց նաեւ գյուղի դպրոցը, որի երեք մասնաշենքերից մեկը նորոգվել է փախստականներին օժանդակող նորվեգական կազմակերպության ջանքերով: Գոհունակություն հայտնելով այն կապակցությամբ, որ գյուղի դպրոցը ընդլայնման կարիք ունի (1998-1999 ուսումնական տարում դպրոցում մեկ առաջին դասարանի փոխարեն կլինեն երկուսը), ՀՀ նախագահը խոստացավ պետության աջակցությունը: Գրազ գալով դպրոցի տնօրենի հետ, որ սեղանի թենիսի մրցախաղում պարտվողը կհոգա դպրոցի մարզադահլիճի նորոգման ծախսերը, խաղը շահելուց հետո Նախագահն այնուհանդերձ խոստացավ պետության աջակցությունը մարզադահլիճի նորոգման հարցում:

Նշենք, որ վերջին տարիների զինված հակամարտության զոհ են դարձել Խաչիկ գյուղի 50 բնակիչներ: Չնայած դրան, այդ սահմանամերձ գյուղից բնակչության արտահոսք չի արձանագրվել. այն ներկայումս ունի 280 ծուխ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէնութիւն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh համակարգչային սարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Ընթացիկ

98 թ. «Պեռնո Ռիկարը» 5 մլն-ի փոխարեն 4 մլն ներդրում կկատարի

«Կոնյակի» գործարանային համալիրի գնի մասին խոսակցությունները գործադիր իշխանության բոլոր ներկայացուցիչները համարում են անկարեւոր, քանզի գլխավորը «Պեռնո Ռիկարի» կողմից Հայաստանում կատարելիք ներդրումներն են՝ թե գործարանում, թե դաշտային արտադրանքն իրացնելիս, եւ թե հատկապես՝ նի անգամ գերազանցող դրամագլխով: Ի պատասխան մեր այս հարցադրման՝ Վահրամ Ավանեսյանը փաստեց, թե «Պեռնո Ռիկարի» կապիտալիզացիան եւ եկամուտները նվազել են, ոտվիհետեւ նրանք «Կոկա-կոլային» են փոխանցել նարնջի զովացուցիչ ըմպելիքներ արտադրելու իրավունքը: Կարելի է ենթադրել՝ «Պեռնո Ռիկարը» մտադիր է մասնագիտանալ միայն բունդ ալկոհոլային խմիչքների արտադրության մեջ:

տումների դեպքում՝ պահանջել պայմանագրի չեղյալ հայտարարումը: Երբ կասկած հայտնվեց արբիտրաժային դատարանում մեր եւ ֆրանսիական կողմի հնարավորությունների հավասարության վերաբերյալ, Վահրամ Ավանեսյանը միանշանակ հավաստեց՝ մենք բոլոր հնարավորություններն ունենք դատը շահելու: Այդ լավատեսությամբ կարելի էր ավարտել «Կոնյակի» մասնավորեցման առաջին արարը, եթե չլիներ մի նուրբ

ԳՈՐԾԱՐՔ

Ֆրանսիացիները «Կոնյակի» գործարանում

«Պեռնո Ռիկար» ընկերությունն արդեն սեփականատիրոջ իրավունքով առաջին փոփոխություններն է կատարում մասնավորեցված «Կոնյակի» գործարանային համալիրում: Տնտեսական եւ կառուցվածքային բարեփոխումների, ինչպես նաեւ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարներ Վահրամ Ավանեսյանն ու Էդվարդ Սանդոյանը «Կոնյակով» շահագրգիռ լրագրողներին կիրակի ներկայացրին հայ-ֆրանսիական այս գործարքի մեղմացուցիչ եւ ծանրացուցիչ հանգամանքները: Խորհրդավոր գործարքը, որը հավակնում է հանրապետության համար դառնալ դարավերջի թիվ 1 պայմանագիրը, Վահրամ Ավանեսյանը բնորոշեց իբրեւ ժողովրդավարության վկայություն: Նրա համոզմամբ, պետությունը չպետք է իր ձեռքում պահի շահութաբեր եւ ոչ մի ձեռնարկություն, որպեսզի դրա միջոցով փորձ չկատարի ամրացնել անձնական իշխանությունը եւ խոչընդոտել ժողովրդավարությանը:

գյուղատնտեսության ոլորտում: Բայց գործարքի վերջնական ստորագրումից հետո ի հայտ եկավ առաջին տհաճ անակնկալը: «Պեռնո Ռիկարը» բիզնես-ծրագրով պարտավորվում էր 98 թ. «Կոնյակի» արտադրության մեջ եւ կոնյակի հումք ստանալու համար անհրաժեշտ խաղողագործության բնագավառում ներդնել 5 մլն դոլար, սակայն պայմանագրի վավերացումից հետո ֆրանսիացիներն առայժմ պատրաստակամություն են հայտնել ներդնել ոչ թե 5, այլ 4 մլն գումար: Պատասխանելով մեր հարցին Վահրամ Ավանեսյանը մխիթարեց, թե հետագա տարիներին ֆրանսիացիներն ավելի ազդեցիկ ներդրումներ կկատարեն:

Մամուլում արդեն հրապարակվել է տեղեկատվություն, որի համաձայն «Պեռնո Ռիկարի» ֆինանսատնտեսական գործունեությունը 96 թ. սկսյալ ծավալների նվազման միտումներ ունի, ինչն արտահայտվում է կապիտալիզացիայի, ընկերության շրջանառության եւ ներդրված դրամագլխի եկամտաբերության անկմամբ: Եվրոպայում 500 խոշոր՝ ըմպելիքներ արտադրող ընկերությունների սանդղակում «Պեռնո Ռիկարը» 164-րդ տեղից տեղափոխվել է 389-րդը: ՀՀ կառավարության պնդումները, թե «Պեռնո Ռիկարը» աշխարհում 5-րդ նմանատիպ խոշոր ընկերություններից է, մեղմ ասած, ճիշտ չէ: Համեմատության համար փաստենք, որ կանադական «Seagram» ընկերությունը, որը «Պեռնո Ռիկարի» հիմնական մրցակիցն էր՝ «Կոնյակի» գործարանի տեր դառնալու գործում, գրավում է ավելի բարձր տեղը՝ մի քա-

Պայմանագրի խախտման դեպքում՝ Շվեյցարիա

Գործարքն արդեն կնքված է, ուստի շատերին անհանգստացնում է հետեւյալ խնդիրը՝ պարտավորությունների խախտման դեպքում ո՞ւմ եւ ինչպե՞ս պետք է բողոքեն երկու կողմերը՝ «Կոնյակի» նախկին սեփականատեր ՀՀ կառավարությունն ու ներկա սեփականատերը: Վահրամ Ավանեսյանը հստակեցրեց՝ շվեյցարական արբիտրաժային դատարան: ՀՀ-ն վավերացրել է Նյու Յորքի համաձայնագիրը՝ տնտեսական արբիտրաժային դատավարությունների վերաբերյալ: Ուստի պայմանագրի որեւէ կետերի կամ մասնակի խախտման դեպքում մենք իրավասու ենք դիմել շվեյցարական արբիտրաժային դատարան՝ տուգանքներ ստանալու հայցով, իսկ լուրջ խախտումների

հանգամանք. «Պեռնո Ռիկարը» համաձայն է կոնյակների արտադրությունն ընդմիշտ կազմակերպել բացառապես հայաստանյան ծագում ունեցող հումքից, բայց լոկ այն դեպքում, քանի չի պարզել, որ գնման պահին արտադրվող կոնյակների համար օգտագործվում է ոչ հայաստանյան ծագման հումք: Այսօր որոշ կոնյակների արտադրության համար օգտագործվում է բուլղարական սպիրտ: Հետեւաբար խաղողի անբավարար մթերումների պայմաններում «Պեռնո Ռիկարը» լիովին իրավունք կունենա ֆրանսիական եւ այլ սպիրտներից կոնյակ արտադրել: Էդվարդ Սանդոյանն ու Վահրամ Ավանեսյանը հստակեցրին՝ «Պեռնո Ռիկարը» պարտավորվել է «Կոնյակի» գործարանում կոնյակից զատ ուրիշ արտադրանք չթողարկել:

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Ալբերտ Հերոյանն այլեւս «Կոնյակի» տնօրենը չէ

«Պեռնո Ռիկարի» սեփականությունը դարձած Երեւանի «Կոնյակի» գործարանային համալիրը շաբաթ օրն ունեցավ նոր տնօրեն: Հիմնական պայմանագրի ստորագրումից հետո ֆրանսիական կողմը Երեւանի «Կոնյակի» գործադիր տնօրեն Ալբերտ Հերոյանին առաջարկել է ազատել պաշտոնը: Սեփականաշնորհված ձեռնարկության նոր ղեկավարը ֆրանսիացի է՝ պրն. Ռուկո, փոխտնօրենը հայ է, բայց ոչ «Կոնյակի» գործարանի կադրերից: Իմանալով աշխատանքից իրեն ազատելու լուրը՝ Ալբերտ Հերոյանը, ականատեսների վկայությամբ, բուռն զայրույթ եւ հուսախաբություն է ապրել: Գալով կառավարություն, նա հակաֆրանսիական ուղղվածության լուրջ աղմուկ է բարձրացրել: Պարզվում է, Ալբերտ Հերոյանը մինչեւ վերջին պահը լուրջ հավաստիացումներ է ստացել, թե ինքը ոչ միայն մնալու է «Կոնյակի» գործադիր տնօրեն, այլեւ՝ բաժնետերերի խորհրդի անդամ: Այսպիսով, սեփականաշնորհված «Կոնյակի» գործարանը մատուցեց իր առաջին անակնկալը՝ Ալբերտ Հերոյանի պարագայում հիասթափեցուցիչ: Ըստ որոշ աղբյուրների, նրան խոստացվել է՝ իբրեւ փոխհատուցում, որեւէ այլ պաշտոն, հավանական է՝ մարզպետի:

Ն. Դ.

ԳՅՈՒՄՐԻ

Զորամասերի հրամանատարների հանդիպում ծնողների հետ

Ազգային բանակի կայացման ու ամրապնդման խնդիրը լուծվել կարող է պետության եւ ամբողջ հասարակության հետեւողական ջանքերով: Եվ երբ հատկապես ծառայության մեջ գտնվող ծնողների մտահոգ հետաքրքրությունն այսօրվա մեր բանակի, նրա խնդիրների հանդեպ բնական ու հասկանալի է, առավել եւս նրանց ընդառաջ գնալու, երկխոսություն ծավալելու (վերջին հաշվով՝ համագործակցելու) հարցում բանակի ղեկավարության պատրաստակամության դրսեւորումները միայն ողջունել կարելի է: Իհարկե, երբ դրանք սոսկ «միջոցառում» չեն, այլ արվում են գործին ծառայեցնելու անկեղծ ցանկությամբ: Այդպիսի հույս տալիս էր շաբաթ օրը Գյումրիի Վարդան Աճեմյանի անվան թատրոնի դահլիճում կազմակերպված հանդիպումը ծառայող շիրակցի զինվորների ծնողների հետ, որին ներկայացել էին զորամասերի հրամանատարներ, ՀՀ պաշտպանության փոխնախարար, գեներալ-մայոր Աստվածատուր Պետրոսյանը, նախարարության եւ տարածաշրջանային զինվորական տարբեր ծառայությունների ներկայացուցիչներ:

Հանդիպում-հաշվետվության ընթացքում յուրաքանչյուր զորամասի հրամանատար պատասխանում էր իր զինվորների ծնողներին հուզող կոնկրետ հարցերին: Դրանք ներառում էին զինվորի կողմից զորամասից ինքնակամ հեռանալու եւ երկար ժամանակ կորած լինելու, զինակոչիկին ուղղակի փողոցից բռնելու եւ բանակ տանելու, առողջ բանակ մեկնելու, բայց հիվանդ վերադառնալու, առողջական վատ վիճակում գտնվող կամ երկրորդ երեխան ունեցած զինվորին ծառայությունից չազատելու դեպքեր, զինվորների նամակ գրելուն, զորացրմանն առնչվող եւ այլ հարցեր: Նաեւ խնդրանքներ՝ ընտանեկան ինչ-ինչ հանգամանքներով իրենց որդուն մի քանի օրով արձակուրդ թողնել, աջակցել օրենքով արտոնություն ունեցող, բայց կամավոր բանակ մեկնած զինվորի հաշմանդամ ու միայնակ ծնողին: Հարցերին պատասխանելիս հրամանատարները հանդես բերեցին տեղյակություն ու գործնական պատրաստակամություն, նույն կերպ արձագանքեցին նաեւ ծնողների խնդրանքներին: Ներկա հրամանատարներն իրենց պատրաստվածությամբ ու նկարագրով եւս ուրախացնող տպավորություն թողեցին: Ծնողական երախտագիտության բազմաթիվ խոսքեր ուղղվեցին հատկապես գնդապետ Սեյրան Սարոյանին, նրա ղեկավարած զորամասերի հասցեին:

Հանդիպման ժամանակ կարեւորվեցին բանակին առնչվող ինչ-ինչ դժվարությունների, թերությունների հաղթահարման, զինակոչիկների կրթական, հոգեբանական պատրաստվածության մակարդակի բարձրացման եւ այլ հարցեր:

Սնունդ՝ աշխատանքի դիմաց

Ընթացիկ տարվա գարնանից ՄԱԿ-ի համաշխարհային պարենի ծրագրի գրասենյակը եւ Գյումրիի քաղաքապետարանը Շիրակի մարզկենտրոնում իրականացնում են «Սնունդ աշխատանքի դիմաց» ծրագիրը: Դրան մասնակցելու համար այս օրերին կատարվում է կամավորների հավաքագրում: Ծրագիրը քաղաքի գործազուրկ եւ սոցիալապես անապահով զգալի թվով բնակիչների հնարավորություն է տալիս ընդգրկվել հանրօգուտ աշխատանքում եւ դրանով իրենց ընտանիքների համար սնունդ վաստակել (յուրաքանչյուր 8-ժամյա աշխատօրվա դիմաց՝ 2 կգ ալյուր եւ 0,3 լ ձեթ), ինչը, համենայն դեպս, գերադասելի է մարդասիրական օգնություն ակնկալելուց: Քաղաքապետարանի բնակկոմունալ տնտեսության եւ շրջակա միջավայրի պահպանության բաժնի պետի տեղակալ Մարտին Տոնոյանի հայտնած տվյալներով, մինչեւ այժմ ծրագրին մասնակցել է շուրջ 150 մարդ: Հիմնվել է 1 հա ծառատնկարան եւ իրականացվում է տնկիների խնամքը, բարեկարգվում է Իսահակյան փողոցը, վերականգնվում նրա մի հատվածի կանաչ գոտին, ընթանում են քաղաքի անձրեւաջրատար ցանցի, հեղեղատների մաքրման, կանաչ տարածքների ոռոգման ցանցի կարգավորման եւ այլ աշխատանքներ:

Տեղական գործադիր իշխանությունը ապահովում է աշխատուժը, անհրաժեշտ շինարարական եւ այլ նյութերը, իսկ համաշխարհային պարենի ծրագրի գրասենյակը տրամադրում է որպես վարձատրություն տրվող սնունդը, օգնում աշխատանքի գործիքներով:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԼՂՀ ԱԺ պատասխանը «Առավոտ» թերթի խմբագրությանը

ԼՂՀ ԱԺ մամուլի ծառայությունը հրատարակության խնդրանքով ԶԼՄ-ներին է տրամադրել մի հաղորդագրություն, որում ԱԺ-ն իր վրդովմունքն է արտահայտել «Առավոտ» թերթի հունիսի 11-ի համարում Արամ Աբրահամյանի հեղինակությամբ հրատարակված «Հաստ տի» թղթակցության կապակցությամբ: Հաղորդագրության մեջ ասվում է. «Անդրադառնալով վերջին շաբաթներին Արցախից ստացված լուրերին, հեղինակը (ըստ երեւույթին նաեւ խմբագրության կոլեկտիվը) ոչ այնքան տագնապում էր իր ներքին կայունությունը ձեւականորեն պահպանած Ղարաբաղի մասին խոսակցություններից, որքան փորձում էր ձեռքից բաց չթողնել նրա ղեկավար մարմիններին հանրության աչքում պարսավանքի ենթարկելու շանսը: Չնայած այդ թղթակցության բազմաթիվ վիճարկելի կողմերին, կանգ ենք առնում հետեւյալ մեջբերման վրա. «Կամ մեր բանամիները չգիտե՞ն, օրինակ, որ ղարաբաղյան պաշտոնյաներից ու պատգամավորներից ոմանք թմրամոլ են»: Նախ կպցնելով «թմրամոլներ» պիտակը (թող հաղթահարած լինենք «փաստը» կրկնելու համար լեզուն պապ չգալը»), պրն Աբրահամյանը փորձ ինչ խորհե՞լ է հանցանշաններ պարունակող այդ զրպարտիչ հայտարարության դիմաց պատասխանատվություն կրելու, Արցախի ժողովրդի կողմից ընտրված պատգամավորների քաղաքական վարկանիշը հասարակական կարծիքի առջեւ ստորացնելու միտումնավորության շուրջ: Երկրորդ, որտեղի՞ց գիտե հոդվածագիրը, որ այդ մասին գիտեն մեր հակառակորդները: Պարոնայք, մի փնտրեք չեղած եւ չլինելիք «պալատական խարդավանքներ», զգուշացեք հիմնավոր ապացույցներ չներկայացնելու դեպքում անխուսափելի դատական պատասխանատվությունից: Ժողովրդի ներկայացուցիչների պատվի եւ արժանապատվության հետ խաղալով դուք գրում եք ոչ միայն «Առավոտի» տրոֆեխինալիզմի «մահախոսականը», այլեւ արժանացնում «Պրավդայի» հետ կապված բոլորիս հայտնի ճակատագրին: Հիշեք, անձնուրաց հարձակում գործադրում են բանակում, այլ ոչ թե ժողովրդական պատգամավորների դեմ, առավել եւս երբ նրանք այդպիսի որակման արժանի չեն: Հետեւաբար այս ամենի համար ամբողջ պատասխանատվությունն իր հետեւանքներով, մեր համոզմամբ, մեծապես ծանրացած է թերթի խմբագրի եւ վերոհիշյալ հրապարակման պատվիրատուների խղճի վրա:

■ *Ճշտում. Մեր նախորդ՝ շաբաթ օրվա համարում տպված «Արկադի Ղուկասյան. «Կենտանակվի նոր վարչապետ» վերնագրով նյութի մեջ թղթակից Վ. Աղաջանյանը թույլ է տվել սխալ: Ինչպես երեկ մեզ տեղեկացրեց ԼՂՀ տեղեկատվության եւ մամուլի վարչության պետ Ժաննա Կրիկորովան, ԼՂՀ վարչապետի օգնական (արդեն նախկին) Մարատ Պետրոսյանը չի ազատվել ԼՂՀ լրագրողների միության նախագահի պաշտոնից: Նման իրավունք, հասկանալի է, ունի միայն նույն միության համագումարը, որը, ըստ տեղեկությունների, կհրավիրվի առաջիկայում:*

Երիտասարդությունը հանուն խաղաղ Կովկասի

Մայիսի 30-ից հունիսի 7-ը Վրաստանի Ռուսթավի քաղաքում կայացավ երիտասարդական համաժողով, որը կրում էր «Երիտասարդությունը հանուն խաղաղ Կովկասի» խորագիրը:

Համաժողովի աշխատանքներին մասնակցում էին ինչպես պատվիրակություններ մյուս հանրապետություններից ու Կովկասում բնակվող ազգերից, այնպես էլ ներկայացուցիչներ միջազգային կազմակերպություններից ու հիմնադրամներից:

Այդ աշխատանքներին իր գործուն մասնակցությունը ցուցաբերեց նաեւ Հայաստանի պատվիրակությունը, որը կազմված էր մի քանի կազմակերպությունների ներկայացուցիչներից: Մանվել Զավարյանը՝ ԵՊՀ, Արմեն Ազիզյանը եւ Վահրամ Սողոմոնյանը՝ Միացյալ երիտասարդական շարժում:

Առաջին օրվանից Հայաստանի պատվիրակությունը իր գործնական առաջարկներով եւ հեռանկարային ծրագրերով համաժողովում դարձավ հիմնական առաջարկությունների հեղինակ:

3-ամյա պատմության ընթացքում առաջին անգամ նման համաժողովում հաջողվեց հասնել փոխըմբռնման եւ կայուն համաձայնության: Համաժողովում ընդունվեց 3 փաստաթուղթ, որոնցում շոշափվում են Հայաստանի խնդիրներն ու պրոբլեմները:

Կովկասում էթնիկական կոնֆլիկտների պատճառ համարելով մարդու իրավունքների խախտումները, համաժողովի մասնակիցները որոշեցին ստեղծել մարդու իրավունքների պաշտպանության երիտասարդական կենտրոններ Կովկասի տարբեր անկյուններում եւ ինֆորմացիոն կենտրոն Ռուսթավի քաղաքում:

Ձեռք բերվեց նաեւ համագործակցության համաձայնություն՝ մշակույթի, սպորտի եւ գիտության ոլորտներում:

Հուսանք, որ ձեռք բերված համաձայնությունները թղթի վրա չեն մնա:

ԱՐՇԱՎԻՐ ՔԱՌԱՑՅԱՆ
Միացյալ երիտասարդական շարժման լրատվական ծառայության պետ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

գյուղատնտեսություն

ԱՌԱՋԱՐԿ

Արեւահամ չիր

Սննդամթերքների պատմության եւ ընդհանուր հարցերի պարզաբանմամբ զբաղվող գիտնականները, ի մի բերելով մարդկության զարգացման ընթացքի կարեւորագույն հայտնագործությունները սկսած ուղիղ քայլող մարդու՝ հոմոէրեկտուսի կողմից կրակի օգտագործումից, որը տեղի է ունեցել մոտ 800 հազար տարի առաջ, մինչեւ մեր օրերը, հատուկ նշում են ծիրանի մշակաբույսի ներդրումը: Այն տեղի է ունեցել մեր թվարկությունից 3000 տարի առաջ: Իսկ հայկական չիր ու չամիչի մասին առաջին գրավոր հիշողությունը երեւի թե Քսենոփոն Աթենացին է թողել իր «Նահանջ Բիւրյաց» («Անաբասիս») աշխատության մեջ, նշելով, որ հայկական գյուղերը հարուստ էին այդ մթերքներով: Անառարկելի փաստ է, որ Հայաստանը ծիրանի մշակաբույսի օրինական հայրենիքներից մեկն է. ամբողջ աշխարհը այս հրաշք պտղատեսակը ճանաչում է որպես «հայկական սալոր»՝ Պրունուս Արմենիակա: Եվ իզուր չէ, որ ծիրանի համաշխարհային լավագույն տեսակների շարքում հայկական ծիրանը, կարելի է ասել, մրցակից չունի: Տարբեր գիտական եւ գործնական խորհրդակցություններում հանրապետական, համամիութենական կամ միջազգային մակարդակներով շատ է խոսվել, որ հայկական ծիրանը դրականորեն տարբերվում է իր արեւելյան եւ արեւմտյան մրցակիցներից: Եվրոպական սորտերում շաքարի պարունակությունը ցածր է, իսկ թթուներինը՝ բարձր, այդ պատճառով էլ դրանց համում գերակշռում են թթու երանգները: Արեւելյան սորտերը, ընդհակառակը, անհամաչափորեն քաղցր են, քանի որ քիչ թթուներ են պարունակում: Իսկ Հայաստանում տարածված սորտերի մեծ մասը այդ հիմնական բաղադրամասերը պարունակում է համամասնությամբ, համակցելով նուրբ բուրմունքի, գրավիչ տեսքի եւ գույնի հետ: Հետեւապես հայաստանյան ծիրանը ունի թարմ վիճակում առաջնահերթ օգտագործման ուղղություն: Խոսքս, իհարկե, ծիրանների թագուհի՝ Երեւանի (նախկին Շալախ) սորտի պտուղների մասին է, որոնք բազմաթիվ միջազգային մրցույթներում գնահատվել են ամենաբարձր նիշերով: Այս սորտի պտուղները պիտանի են նաեւ արդյունաբերական վերամշակման համար:

Մի քանի տարի առաջ մեր հանրապետության շուկայում հայտնվեց թուրքական չորացրած ծիրանը, որն սկզբում զարմանք պատճառեց արտաքին տեսքով եւ գրավիչ փաթեթավորմամբ: Եվ չնայած ծիրանի չորացումը Հայաստանում ունի դարերի պատմություն, թվաց, թե թուրքական ծիրանը էտալոն է, որին պետք է ձգտեն հասնել մեր գիտնականները: Սակայն երբ անցավ առաջին զարմանքի զգացումը, մենք տեսանք, որ մեր տեսականիում եւս կան այնպիսիք, որոնք ոչ միայն չեն զիջում թուրքականին, այլ նաեւ զգալիորեն գերազանցում են դրան ինչպես արտաքին տեսքով, գույնով, պտղամսի կազմվածքով, այնպես էլ համային եւ այլ հատկանիշներով: Մեկ այլ հարց եւս, որը խոսում է մեր ծիրանի չրի որակական առավելության մասին: Միջազգային նորմերով ծիրանի չրի մեջ թույլատրվում է 2 հազար միլիգրամ ծծմբային անհիդրիդի պարունակություն մեկ կիլոգրամ մթերքում, մինչդեռ մեր նորմերով թույլատրվում է ուղիղ 2 անգամ պակաս քանակություն: Այդ պատճառով էլ ներմուծված ծիրանի չրի տուփը բացելիս առաջին հերթին զգում ես ծծմբային գազի տհաճ հոտը, որն ավելի է ուժեղանում չիրը ծամելիս:

Այդ գազը ոչ միայն անցանկալի է, այլեւ ոչ այնքան անվտանգ: Այլ կերպ ասած, պարզվեց, որ որակի տեսակետից մենք լրիվ մրցունակ արտադրանք ստանալու հնարավորություն ունենք մեր մոտակա եւ հեռու գործընկերների համեմատ: Սակայն հանրապետությունում ստեղծված իրավիճակը ամենեւին էլ չնպաստեց այս մշակաբույսի տնկարքների պահպանմանը: Չնայած այսօր հայ գնորդը գերադասում է գնել տեղական ծիրանի չիրը՝ վճարելով 3-4 անգամ ավելի գին, քան արտասահմանից ներմուծվող չրի արժեքն է, քանակական առաջխաղացում դեռեւս չի նկատվում:

Ծիրանի, դեղձի եւ այլ պտուղների, ինչպես նաեւ խաղողի, բանջարեղենի չորացման հարցերով մեր լաբորատորիան զբաղվում է շուրջ տասներկու տարի: Ընդ որում վերջին չորս տարիների ընթացքում, մեր խնդրանքով, այդ ուղղությամբ թեմատիկան թույլատրվեց շարունակել՝ առանց նպատակային ֆինանսավորման, այսինքն իրականացվեց ձրի: Մենք ուսումնասիրեցինք եւ շարունակում ենք հետազոտությունները սորտընտրության, փորձարկման, տեխնոլոգիական, կենսաքիմիական, սննդային միկրոգործոնների եւ այլ կենսաակտիվ նյութերի պահպանման եւ այլ ուղղություններով: Առաջին հերթին պարզվեցին այն սորտերը, որոնք ջրազրկվելուց հետո պահպանում են իրենց պտղամսի կառուցվածքը, այսինքն չեն ստանում «կաշվենման» կառուցվածք: Բացի դրանից պարզվեց, որ այդպիսի մի շարք սորտերից հնարավոր է ստանալ միջանկյալ խոնավությամբ՝ 25-30 տոկոս ջուր պարունակող մթերք:

Սակայն մեր ամենամեծ հաջողությունն ենք համարում ջրազրկման տեխնոլոգիայում արձանագրած ձեռքբերումները:

Նախկինում Հայաստան էր ներմուծվել մի քանի արհեստական ջերմությամբ չորանոց, որոնք նույնիսկ հավաքված-մոնտաժված չէին: Դրանց չօգտագործելու հիմնական պատճառն այն էր, որ ունեին չափազանց բարձր արտադրողականություն, որի դեպքում որակի ապահովման մասին խոսելը ավելորդ կլիներ: Բացի դրանից այդ չորանոցները ծախսում էին մեծ քանակությամբ էներգիա: Բավական է ասել, որ պտղից մեկ կիլոգրամ ջուր հեռացնելու համար պահանջվում է 0,6-1,1 կիլովատ էներգիա:

1986 թ. մեր նախաձեռնած առաջին հետազոտությունները, որոնք տարվում էին դեռեւս էներգետիկ ճգնաժամից հեռու իրավիճակում, ցույց տվեցին, որ, իսկապես, միակ ճիշտ ուղին արեւի էներգիայի օգտագործումն է: Ասում եմ իսկապես, որովհետեւ արեւի ձրի էներգիան օգտագործվում էր մինչեւ մեր հետազոտությունները եւս երկու տարբերակով, մեկը ազգաբնակչության կողմից սովորական արեւաօդային, այսինքն բացօթյա չորացման, մյուսը փորձնական մակարդակով, երբ արեւի ճառագայթները հատուկ հայելիների միջոցով խտացվում էին: Առաջինի բացասական կողմերն ակնհայտ են. մթնոլորտային երեւույթներից՝ քամուց, փոշուց, անձրեւից, միջատներից, կրծողներից անպաշտպանվածություն, որի հետեւանքով շատ անգամ ստացվում էր ոչ միայն ցածրորակ մթերք, այլեւ շատ դեպքերում հումքը ընդհանրապես փչանում էր: Ինչ վերաբերում է խտացված ճառագայթներին, պարզվեց, որ Արարատյան հարթավայրի պայմաններում ամռան ամիսներին արեւային ճառագայթումն ինքնին արդեն բավական բարձր է եւ դրա խտացման անհրաժեշտություն չկա: Օրական միջինը մեկ քառակուսի մետրի վրա ընկնում է ոչ պակաս քան 8-9 կիլովատ էներգիա, որը կապահովի տեսականորեն մոտ 13 լ ջրի հեռացում: Խոսքը հուլիս-սեպտեմբեր ամիսների մասին է, երբ հասունանում է հիմնական պտղատու մշակաբույսերի բերքը:

Մեր նախագծած եւ կառուցած մոդուլային չորանոցն ի վիճակի էր տեղավորելու եւ 3 օրվա ընթացքում չորացնելու մոտ 1,5 տոննա միրգ: Փաստորեն ավելացնելով մոդուլների քանակությունը, չորանոցային համալիրի արտադրողականությունը հնարավոր էր բազմապատիկ ավելացնել: Չորանոցի արտադրական շահագործումը երկու սեզոնների ընթացքում ցույց տվեց, որ ծախսերը ծածկվում էին հենց առաջին տարում: Հետագայում այդ նախագիծը վերանայվեց եւ հնարավորություն ստեղծվեց նույն մակերեսից ստանալու ավելի շատ արտադրանք:

Սակայն դեպքերի հետագա զարգացումը հանգեցրեց մի շարք սխալների, որոնք մասնակիորեն անվանարկեցին արեւային չորացման տեխնոլոգիան: Մի կողմից՝ հեղինակային կոլեկտիվի դեմ պետականորեն սկսված հալածանքները, որոնք փաստորեն տարանջատեցին նրան չորանոցների ներդրման գործընթացից, որն ընկավ այդ գործում, նրբորեն ասած՝ մոտավոր պատկերացում ունեցող անձանց ձեռքը, մյուս կողմից՝ արտասահմանյան բարերարների օգնությունը փոշիացվեց այն ձեւով, որ դրանից գյուղացին, կարելի է ասել, չշահեց ոչինչ: Ո՞րն է հարցի էությունը:

Արտասահմանցի բարերարին կամ բարերար կազմակերպությանը հետաքրքրում է, որ հնարավորին չափ շատ կառուցված օբյեկտներ ցույց տվեն: Այդ պատճառով կառուցվեցին մի շարք չորանոցներ, նույն թվում՝ ոչ մեր նախագծով, որ փորձություն էր անցել կյանքով, այլ դրա տարատեսակներով, առանց հաշվի առնելու շահագործողի շահերը:

Մեր նախագծի գերագույն նպատակն էր ստեղծել չորանոցային համալիր, որտեղ մասնագիտացված աշխատակիցները իրականացնեին չորացման-փաթեթավորման ողջ բոլորաշրջանը, ստանալով տաք տեխնոլոգիական ջուր եւ բերքի ոչ պիտանի մասի վերամշակում այլ մթերքների: Իսկ իրականում գյուղացին ստացավ մեկ հոգս եւս՝ չորանոցի շահագործումը: Այստեղ անհասկանալի է մնում մի իրողություն. «չորացման» այս ձեւը դիտմա՞մբ փաթաթվեց գյուղացու վզին, թե չհասկանալով: Որ գյուղացին այգի ջրելը, բուժելը, բերքահավաքը, հավն ու խոզը թողած կզբաղվի 200-300 կգ ծիրան կամ դեղձ չորացնելով, որն ինքնին պահանջում է ոչ միայն նվազագույն գիտելիքներ, այլ գոնե նվազագույն ժամանակ, որը գյուղացին չունի եւ չի ունենա: Այդ է պատճառը, որ մինչեւ այժմ կառուցված 15-20 չորանոցներից մեկ-երկուսն են աշխատում քիչ թե շատ կանոնավոր, իսկ դրանց տերերը այլ գործերով համարյա թե չեն զբաղվում, բացի չորանոցից:

Այժմ մեկ այլ իրողության մասին: Արեւային չորանոցի այն տարբերակը, որը մինչեւ այժմ տարածում է գտել, հազար ու մի եղանակով արհեստական կերպով ձեւափոխվում է՝ հեռացվելով նախատիպից, երեւի թե մեկ այլ նպատակով՝ որպեսզի հանկարծ իսկական հեղինակները պահանջներ չներկայացնեն: Եվ դրա մասին ասում են անթաքույց: Սակայն հեղինակները ի սրտե ուրախ կլինեն եւ ոչ մեկին ոչ մի պահանջ չեն ներկայացնի, որը հավաստիացնում ենք բոլոր չորանոցների այժմ կառուցված կամ կառուցվելիք տերերին: Բայց պետք է հաշվի առնել մեկ հանգամանք. չնայած այդ նախագծերը իրենց բնույթով հասարակ կառույցներ են, ունեն սակայն որոշ առանձնահատկություններ, մանրամասներ, որոնք անտեսելիս չորանոցի ջերմատեխնիկական բնութագիրը զգալիորեն վատանում է: Հետեւապես, չորանոց կառուցել ցանկացողը պետք է կամ մանրամասն ուսումնասիրի արդեն իրեն գործնականում արդարացրած տարբերակը, կամ դիմի հեղինակներին, որոնք, ինչպես ասվեց, ունեն մեկ տասնամյակից ավելի գիտագործնական փորձ այս ասպարեզում՝ հաստատված ոչ միայն նախկին ԽՍՀՄ-ի հեղինակային վկայականներով, այլ նաեւ Հայաստանի Հանրապետության մի շարք արտոնագրերով եւ արտադրական փորձով:

Կյանքը տեղում դոփել չի կարող, առավելապես գիտությունը, եւ չնայած գյուղատնտեսական գիտության այսօրվա թշվառ վիճակին, մեր փոքրաթիվ կոլեկտիվը մշակել է արեւային չորանոցների մի ամբողջ շարք, որոնցից մի մասը իրագործելի է հենց այսօր, մյուսները հեռանկարային են: Օրինակ, մեր կարծիքով, շարժական հավաքովի չորանոցները, որոնք հնարավոր է առավելագույնս մոտեցնել բերքահավաքի վայրին եւ արագ մոնտաժել, անհրաժեշտության դեպքում նույնպես արագ քանդելու եւ այլ վայր տեղափոխելու հնարավորությամբ, հնարավոր է ներդնել թեկուզ այս սեզոնի սկզբին: Նույնը վերաբերում է «աշխատած» օդի, որպես ջերմային կուտակիչի տաքացուցիչ գործոն օգտագործելու հնարավորությամբ չորանոցին: Հեռանկարային է ֆոկլինային տաքացուցիչով չորանոցը, որի պատրաստման դժվարությունը կապված է կորացած հայելիների օգտագործման հետ: Կան նաեւ այլ տարբերակներ, որոնք պահանջում են հաշվարկման, կառուցման եւ փորձարկման համար այժմյան մեր պատկերացումներով բավականին մեծ միջոցներ, սակայն իրականում այդ միջոցները չնչին են եւ շատ արագ վերադարձվող: Վերջապես գիտությունը ոչ թե ինչ-որ անհատների համար է, այլ ողջ պետության եւ դրա վրա ծախսված գումարները երբեք էլ իզուր չեն կորչում: Բերեմ մեկ օրինակ: Իհարկե ԱՄՆ-ն Հայաստանի հետ չես համեմատի, բայց Կալիֆոռնիայում գտնվող արեւի էներգիայով սննդամթերք եփող կամ ջուր մաքրազերծող հարմարանքների պատրաստման ուղղությամբ աշխատում է մասնագետների մի հոծ խումբ, որը, ի դեպ, հրատարակում է իր ամսագիրը եւ հովանավորվում է պետության կողմից: Իսկ, այսպես կոչված, «արեւային խոհանոցները», որոնցով զբաղվում են նրանք, զգալիորեն պարզ են:

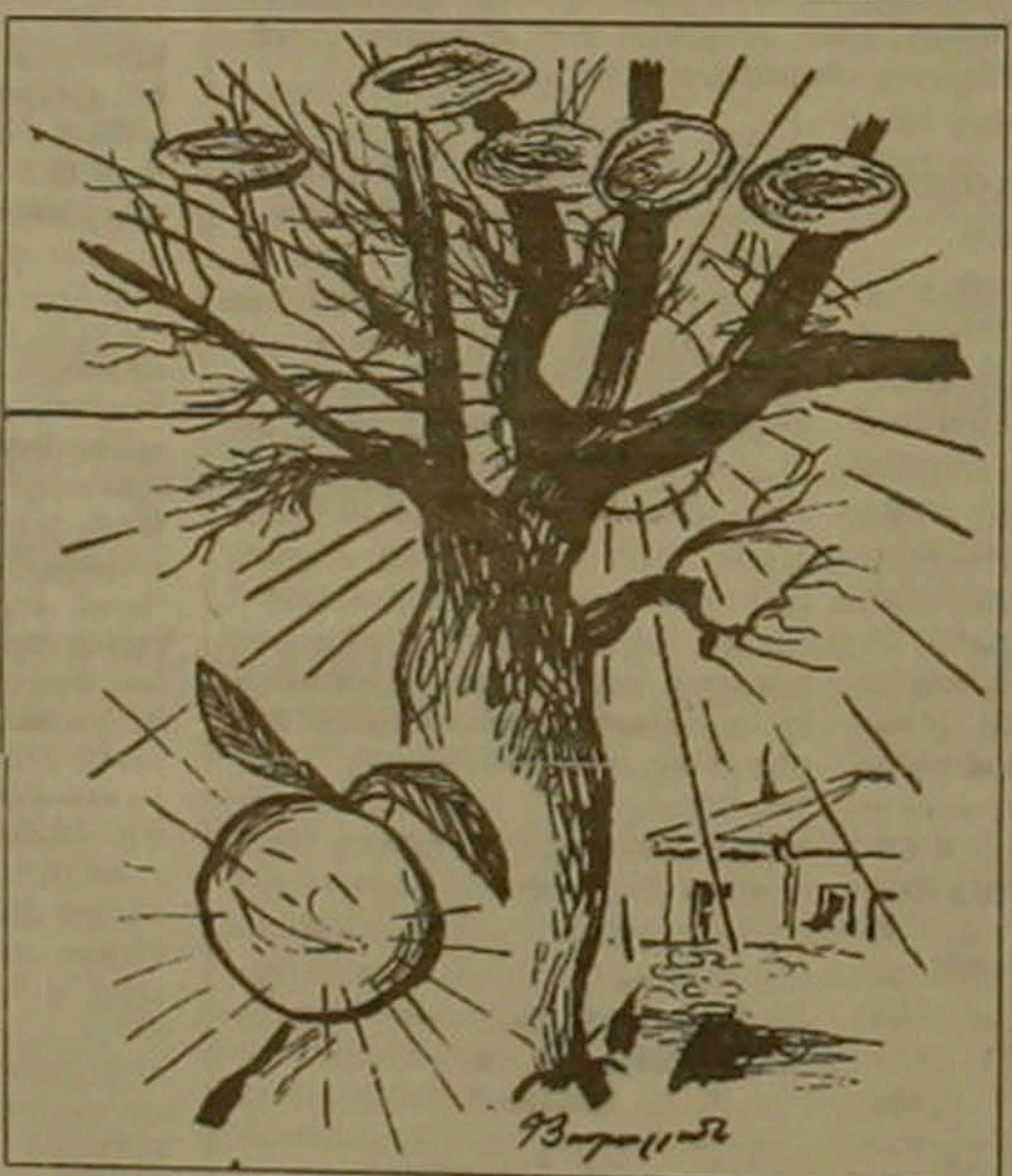

Բացի զուտ տեխնոլոգիական հարցերից արեւային չորանոցային համալիրներն ունեն մեկ այլ դրական առանձնահատկություն: Դրանք ի վիճակի են իրենց շուրջը համախմբելու հումք արտադրողներին, որոնք, ի դեպ, կարող են լինել նաեւ ուրիշ պտղային, բանջարեղեն եւ ցանկացած այլ գյուղատնտեսական հումք աճեցնողներ:

Հանրապետությունում այժմ նկատվում է մի շատ դրական եւ խրախուսելի երեւույթ եւս: Տարբեր հումքատեսակներից պատրաստվում է չիր, թեկուզ եւ սովորական եղանակով, մեծ կորուստներով, բայց փաթեթավորելով մի քանի տեսակի չրերից բաղկացած արտադրանքի ձեւով, ստացվում է տեսքով եւ որակի այլ հատկանիշներով մրցունակ մթերք, որը հնարավոր է արտահանել աշխարհի ցանկացած շուկա, նույն թվում՝ ամենապահանջկոտ սպառողի համար նախատեսված: Բացի դրանից, չնայած ստեղծված մթերքի ինքնարժեքը որոշ չափով բարձր է մեր հարեւանների արտադրանքի ինքնարժեքից, բայց դրա իրացումը ներքին եւ արտաքին շուկայում, ինչպես ցույց է տալիս կյանքը, լիովին հնարավոր է, եւ այս մթերքի արտադրումը արդարացվում է նաեւ տնտեսապես: Եվ եթե այն գտնի որոշակի օժանդակություն կառավարության կողմից, անշուշտ, հիմք կհանդիսանա կորցրած պտղատու եւ խաղողի այգիների տարածքների վերականգնման եւ ընդլայնման համար: Շատ կարճ ժամկետում արեւային չորանոցային համալիրները կդառնան այն միջուկը, որի շուրջը կստեղծվեն գյուղատնտեսական արտադրող-վերամշակող-իրացնող կոոպերատիվներ եւ ասոցիացիաներ:

Ես հատուկ չնշեցի մեր հանրապետությունում աճեցվող այլ պտղատեսակների եւ դրանց չրերի, կանաչեղենի եւ այլ բանջարեղենի ջրազրկմամբ ստացվող մթերքների բարձր որակական հատկանիշների մասին: Ի դեպ, ջրազրկված մթերքները, ներառյալ սպիտակուցային հումքից ստացվածները, մտնում են երկրի ռազմավարական պաշարների ցուցակի մեջ: Հետեւապես այդ ուղղությամբ եւս պետք է մտածել:

Հասկանալի է, որ աշխատանքի մեքենայացման եւ ինտենսիվացման տեսանկյունից բոլորովին էլ չեն բացառվում այլ տիպի չորանոցները, սակայն այսօրվա պայմաններում անտեսել արեւի էներգիայի օգտագործման լայն հնարավորությունները, իմ կարծիքով, կարելի է համարել չարդարացված միամտություն:

ԳԵՂԱՄ ՄՆԱՊՅԱՆ
Գյուղ. գիտ. դոկտոր, «Պարեն» ԳԱՆ-ՊԶ-ի լաբորատորիայի վարիչ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

«Մեծ Մերձավոր Արեւելք» նոր տարածաշրջա՞ն

ՀՀ ԳԱԱ արեւելագիտության ինստիտուտի տնօրեն, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Նիկոլայ Հովհաննիսյանը Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքի գծով միջազգային ճանաչում ունեցող եզակի հայ մասնագետներից է: Պրոֆեսոր Հովհաննիսյանը վերջերս վերադարձավ Իսրայելից: Նկատի ունենալով Իսրայելի տեղն ու դերը տարածաշրջանում եւ Անդրկովկասի նկատմամբ հարաճուն հետաքրքրությունները, հարցազրույցի խնդրանքով դիմեցինք պրոֆ. Հովհաննիսյանին: Նա սիրահոժար ընդառաջեց:

– Դուք վերջերս հաճախակի եք լինում արտասահմանում: Եղել եք Իրանի Իսլամական Հանրապետությունում, այնուհետեւ Բուլղարիայում, իսկ վերջերս վերադարձել եք Իսրայելից: Ի՞նչ առաքելությամբ էիք գնացել Իսրայել: Այս այցի նպատակները մյուս այցերի նպատակների հետ կապակցվա՞ծ էին, թե ոչ:

– Այցի նպատակը ես շատ կարեւոր եմ համարում այն առումով, որ մեր տարածաշրջանում տեղի են ունենում ռազմավարական բնույթի վերափոխումներ, որոնց պարտավոր ենք տեղյակ լինել: Այն հարցերը, որ մենք քննարկեցինք Երուսաղեմի Հրեական համալսարանի Հարի Տրումենի խաղաղական ինստիտուտում, շատ կարեւոր էին: Ի՞նչը ես նկատի ունեմ: 1996 թ., երբ ես Իսրայելում էի, ԱՄՆ-ի, Ադրբեջանի, Վրաստանի, Աբխազիայի, Հարավային Օսիայի, Կանադայի, Ճապոնիայի, Ֆինլանդիայի եւ Հորդանանի մասնագետների հետ քննարկում էինք էթնոքաղաքական կոնֆլիկտների հարցը Անդրկովկասում, ինձ առաջարկություն եղավ մասնակցել մի նոր ծրագրի մշակմանը, որը կոչվում է «Մեծ Մերձավոր Արեւելք»: Ըստ իրենց, այդ ծրագրով շահագրգռված են շատ պետություններ, նախ եւ առաջ ԱՄՆ-ը, Թուրքիան եւ Իսրայելը: Ծրագրի հեղինակները գտնում են, որ սառը պատերազմի ավարտից եւ Խորհրդային Միության փլուզումից հետո, երբ ստեղծվեց միակենտրոն քաղաքական աշխարհ, դրա հետ բոլորովին նոր իրադրություն է ստեղծվել եւ մեր տարածաշրջանում կազմակերպվում է, ինչպես իրենք են ասում, մակրոաշխարհաքաղաքական տարածք, այսինքն, իրենց իսկ խոսքերով՝ «Մեծ Մերձավոր Արեւելք»: Դա բաղկացած է չորս ենթատարածքներից: Առաջինը Կենտրոնական Ասիան է, որի մեջ նրանք ընդգրկում են Ուզբեկստանը, Թուրքմենիան, Տաջիկստանը, Ղրղզստանը եւ Ղազախստանը: Երկրորդ ենթատարածքը Անդրկովկասն է իր երեք հանրապետություններով: Երրորդը նրանք անվանում են Մերձավոր Արեւելքը, որի մեջ ընդգրկում են Արաբական Արեւելքի երկրներն ու Իսրայելը: Իսկ չորրորդը Արեւմտյան Ասիան է, որի մեջ տեղ են զբաղեցնում Իրանը եւ Թուրքիան: Ծրագրով նախատեսվում է այս չորս ենթատարածքների միավորում, տեղի է ունենում ինտեգրացման պրոցես եւ ձեւավորվում է մի նոր աշխարհաքաղաքական տարածք:

– Ադրբեջանցիները մասնակցո՞ւմ էին ծրագրի մշակմանը:

– Անդրկովկասից հրավիրեցին միայն ինձ: Ծրագրի առաջին փուլի մշակմանը մասնակցում են երեք գիտաշխատողներ՝ Իսրայելից, Հարի Տրումենի ինստիտուտից պրոֆ. Ջեկո Պլանդաուի ղեկավարությամբ, չորրորդ մասնակիցը Հորդանանի թագավորական գիտահետազոտական ինստիտուտի բաժնի վարիչ Հոդա Ղալին է եւ հինգերորդը ես եմ:

– Ուզում էի իմանալ, երբ «Մեծ Մերձավոր Արեւելքի» այս նոր տարածաշրջանը ստեղծվի, ինչպիսի՞ն կլինի Հայաստանի տեղն ու դերը:

– Նոր տարածաշրջանի ձեւավորման գործընթացն արդեն սկսվել է, իսկ դա մեզանից չի կախված: Ոմանց թվում է, թե տարածաշրջանում հիմնականը կամ առաջնայինը նավթի տեղափոխման կամ ռազմավարական ուղիների ճշգրտումն է, ինչպես, ասենք, Մետաքսի ճանապարհն է կամ Մոլդովա-Ուկրաինա-Վրաստան-Ադրբեջան առանցքը: Սրանք, իհարկե, կարեւոր են, բայց, երբ ես ծանոթացա ծրագրին, եկա այն եզրակացության, որ առաջնայինը «Մեծ Մերձավոր Արեւելքի» նոր աշխարհաքաղաքական տարածքի ստեղծումն է: Վերոհիշյալ հարցերը, որոնք թվարկեցի, ածանցյալ են: Եթե Միացյալ Նահանգները այդ տեսակետի վրա չկանգնեն, որ պետք է Մերձավոր Արեւելքը, Անդրկովկասը, Կենտրոնական Ասիան, ներառյալ Իրանն ու Թուրքիան, միավորել մեկ աշխարհաքաղաքական տարածքի մեջ եւ այնտեղից անպայման դուրս մղել Ռուսաստանին, ապա մնացած հարցերը երեւի այդպիսի խստությամբ չէին դրվի:

– Այսինքն նպատակ կա Ռուսաստանի՞ն դուրս մղել:

– Այո, այդ ծրագրի գլխավոր նպատակներից մեկը Ռուսաստանի դուրս մղումն է, եւ երկրորդ նպատակը՝ այդ բոլորը անմիջականորեն ԱՄՆ-ի հովանու տակ վերցնելը: Ինչը ես նկատի ունեմ: ԽՍՀՄ-ի փլուզումից հետո, սկզբնական շրջանում Միացյալ Նահանգները փորձում էին Անդրկովկասում եւ Կենտրոնական Ասիայում գործել Թուրքիայի միջոցով: Ներկայումս ԱՄՆ-ը նպատակահարմար է համարում անմիջականորեն գործել այս տարածքում: Ուրեմն այս է ամենակարեւորը, որ մենք պետք է հաշվի առնենք: Սա ուղղակիորեն առնչվում է մեր պետական շահերի հետ, հետեւաբար չենք կարող անտարբեր նայել, թե ինչպիսի իրադրություն է ստեղծվում մեր մերձակա տարածքում, որին ըստ էության մասնակցում ենք:

– Պարոն Հովհաննիսյան, ինչպես դուք ասացիք, ծրագրով տարածքից Ռուսաստանի դուրս մղման առաջադրանք է դրված, իսկ Հայաստանն էլ Ռուսաստանի հետ ստորագրել է «Բարեկամության, համագործակցության եւ փոխօգնության մասին» պայմանագիր: Մի՞թե այդ պայմանագիրը «Մեծ Մերձավոր Արեւելքի» նախաձեռնության հետ հակասություն չի ստեղծում:

– Իրոք, սա շատ կարեւոր հարց է եւ բարդ իրադրություն է ստեղծում: Սակայն իրադրությունը բարդ է ոչ միայն Հայաստանի համար: Ինձ թվում է, ամեն ինչ կախված կլինի մեր որդեգրած քաղաքականությունից, որովհետեւ այն ավանդական ձեւերը, որոնք մինչեւ հիմա կիրառվում էին, մեզ լավ արդյունքի հասցնել չեն կարող: Ի՞նչ պետք է անել: Մի կողմից մենք չենք կարող չմասնակցել «Մեծ Մերձավոր Արեւելքի» ռազմավարական մակրոկառույցի ստեղծմանը, իսկ մյուս կողմից էլ չենք կարող անտեսել հայ-ռուսական պայմանագիրը: Մեր ամբողջ պատմությունը կապված է Մերձավոր Արեւելքի երկրների հետ: Հետեւաբար այս տարածաշրջանում պետք է որոշենք մեր տեղը: Այսինքն՝ նախ եւ առաջ դառնանք Մերձավորարեւելյան այս նոր համակարգի լիիրավ անդամը եւ ոչ թե ինչ-որ ծայրամաս, որ նայում է, թե ինչպես են մյուսները գործում: Ինչ վերաբերում է Ռուսաստանի հետ պայմանագրին, ապա դա մեր պետության կարեւորագույն նվաճումներից մեկն է արտաքին քաղաքականության բնագավառում: Մենք պետք է հավատարիմ մնանք դրան, պահանջելով, որ Ռուսաստանը եւս հավատարիմ մնա, որովհետեւ Ռուսաստանը երբեմն այնպիսի հայտարարություններ է անում կամ քայլեր թույլ տալիս, որ կարծեք թե այդ պայմանագիրը որոշ չափով նսեմացնում է նրա դերը:

– Իսկ Իրանը ինչպիսի՞ դիրքորոշում կորդեգրի «Մեծ Մերձավոր Արեւելք» նախաձեռնության նկատմամբ:

– Իրանի համար սա շատ շահեկան մի ծրագիր է, որովհետեւ նրան թույլ է տալիս, որպեսզի տարածաշրջանում առաջնակարգ դիրք գրավի: Ինչպես գիտեք, նույն քաղաքական երազանքներով է առաջնորդվում Թուրքիան: Հիրավի, ամերիկա-իրանական հարաբերությունները լարված են, ԱՄՆ-ը մի կողմից ցանկանում է այս տարածաշրջանից դուրս մղել Ռուսաստանին, իսկ մյուս կողմից արտաքսել Իրանին: Այս դեպքում հարց է ծագում, ինչպե՞ս բացատրել, որ Իրանը Թուրքիայի հետ այս տարածաշրջանի ենթատարածքներից մեկն է համարվում: Միացյալ Նահանգները ձգտում է Իրանին ներգրավել այս գործընթացի մեջ, բայց միաժամանակ ակնկալում է, որ Իրանի արտաքին քաղաքականությունը ենթարկվի կարեւոր փոփոխությունների: Պետք է ասեմ, որ վերջերս լինելով Իրանի Իսլամական Հանրապետությունում, նկատել ենք որոշակի տեղաշարժեր: Միացյալ Նահանգները գիտակցում է, որ չի կարող Մերձավոր Արեւելքում ունենալ տնտեսական եւ քաղաքական ազդեցիկ դիրքեր առանց Իրանի, առավել եւս՝ ընդդեմ Իրանի:

– Բայց Իրանը ինչպե՞ս կարող է ԱՄՆ-ի հետ բարելավել իր հարաբերությունները, երբ նա «ահաբեկչությանն աջակցող երկրների» ցուցակում է:

– Եկեք դրան շատ մեծ նշանակություն չտանք: Եթե կողմերը վերջնական եզրակացության գան, թե եկել է պահը հարաբերությունները վերանայելու եւ բարելավելու, ապա ցուցակի հարցը կողմերի համար առանձնապես կարեւորություն չի ունենա: Դա ավելի շատ քաղաքական ճնշումներ գործադրելու համար է օգտագործվում:

– Քանի որ խոսեցիք ճնշումների մասին եւ ասացիք, որ «Մեծ Մերձավոր Արեւելք» նախաձեռնությունը պատկանում է ԱՄՆ-ին, իսկ Թուրքիան Միացյալ Նահանգների լիազոր ներկայացուցչի դերում է հանդես գալիս, ուրեմն Թուրքիայի փոխհարաբերությունների կարգավորումը Հայաստանի համար դառնում է անհրաժեշտություն, որպեսզի մասնակցի այդ նախաձեռնությանը: Մինչդեռ Թուրքիան չի հրաժարվում Հայաստանի նկատմամբ անբարյացակամ քաղաքականությունից եւ ճնշումներից: Այդ դեպքում ինչպե՞ս մասնակցել:

– Իրավացի եք, որ մենք պետք է կարգավորենք մեր հարաբերությունները Թուրքիայի հետ: Դրանք պետք է կարգավորվեին անկախ այդ ծրագրից: Սակայն, քանի որ ծրագիրը ի հայտ է եկել, ապա դա ավելի է կարեւորել այդ հարաբերությունների կարգավորումը: Ես այն կարծիքին չեմ, որ հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորումը անհեռանկար գործ է: Դրա համար պահանջվում է որոշակի ժամանակ եւ աշխատանք: Եթե ղարաբաղյան հարցի լուծման ուղղությամբ գտնվի մերձեցման ճանապարհը, ապա այդ դեպքում դա դրական արձագանք կգտնի Թուրքիայում: Իմ տպավորությունն այն է, որ Թուրքիան սկզբնական շրջանում չափազանց մեծ պարտավորություններ է ստանձնել Ադրբեջանի նկատմամբ: Սակայն հիմա այդ ժամանակներն անցան, արդեն սթափության որոշ պահ է նկատվում թուրքերի մեջ: Էյֆորիայի փուլում կարծեք թե Անկարայի կախվածությունն է մեծացել Բաքվից, քան թե հակառակը: Այս հանգամանքը անհանգստացնում է թուրքական հասարակայնությանը: Գոնե գիտականներն այն կարծիքին են, որ իրենք տալով չափազանց մեծ խոստումներ ադրբեջանցիներին, իրենց զրկել են գործողությունների որոշ ազատություններից, այդ թվում Հայաստանի հանդեպ: Հետեւաբար նրանք գտնում են, որ եթե մի այնպիսի տեղաշարժ լինի Ղարաբաղի հարցում, որը որոշ չափով փրկի նրանց դեմքը, ապա այդ դեպքում խոչընդոտները կվերանան Հայաստանի հետ միջպետական հարաբերությունների կարգավորման հարցում: Իմ կարծիքով, զարգացման միտումը սա է լինելու: Ի վերջո Թուրքիան շահագրգռված է եւ հասկանում է, որ մինչեւ Հայաստանի հետ հարաբերությունները չկարգավորի, չի կարող դուրս գալ Կենտրոնական Ասիա: Երուսաղեմում պրոֆեսոր Լանդաուն անդրադառնալով այդ հարցին, նշեց. «Թուրքիայի անհաջողություններից մեկը տարածաշրջանում այն է, որ նա չկարողացավ կարգավորել հարաբերությունները Հայաստանի հետ եւ Հայաստանը մնաց պատվար նրա ճանապարհին դեպի Կենտրոնական Ասիա»:

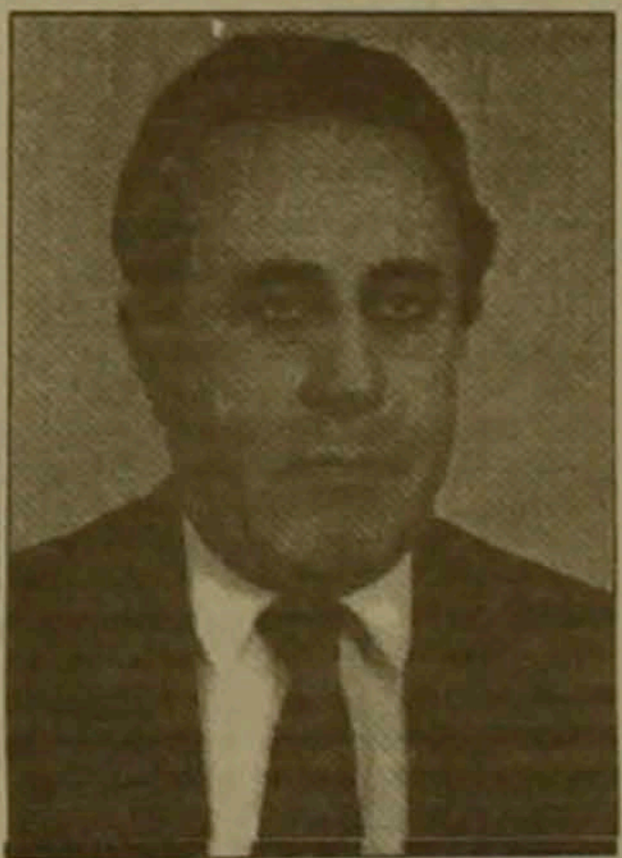

Հարցազրույցը վարեց
ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆԸ

ԵՎՐՈՊԱ

ՆԱՏՕ-ն ուժ է ցուցադրում Հարավսլավիայի սահմանների մերձակայքում

ԱՎԻԱՆՈ (ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ԻՏԱԼԻԱ), 15 ՀՈՒՆԻՍ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Այսօր տեղական ժամանակով առավոտյան ժամը 8-ին իտալական Ալպերի ստորոտի մոտ գտնվող ԱՄՆ-ի Ավիանոյի ռազմահանգրվանից մեկնարկեցին ամերիկյան, իտալական եւ պորտուգալական ռազմական ինքնաթիռներ: Օդում նրանց միացան մարտական մեքենաներ, որոնք թռել էին Իտալիայի, Ֆրանսիայի, Գերմանիայի եւ Հունաստանի այլ օդանավակայաններից: Այսօր ՆԱՏՕ-ն կատարում է եզակի գործողություն, որը ուխտի ղեկավարության խոսքերով, կոչված է ցուցադրելու ճգնաժամի շրջան օդով արագ խոշոր ուժեր նետելու նրա ընդունակությունը: Զորավարժությունները կրում են «Վճռական բազե» կոդային անվանումը:

Ինչպես լրագրողներին հայտնել է ՆԱՏՕ-ի հարավային թեւի օդուժի հրամանատար գեներալ-լեյտենանտ Մայքլ Շորտը, ՆԱՏՕ-ի 13 երկրների 84 ինքնաթիռներ 200 կիլոմետր երկարությամբ շարան են կազմել: Դրանք «Հարիեր», «Յագուար», «Տոռնադո», «F-16» եւ «F-18» կործանիչ ռմբակոծիչներ են, «Ավակս» ինքնաթիռ-ռադիոտեղորոշիչներ:

Զորավարժությունները լուսաբանելու հրավիրված լրագրողների թվում գերակշռում են նախկին Հարավսլավիայի հանրապետությունների ներկայացուցիչները: Ամեն ինչ արված է, որպեսզի զորավարժությունները տպավորություն գործեն Բելգրադի վրա:

Բացվեց Եվրամիության գագաթաժողովը

ԿԱՐԴԻՖ, 15 ՀՈՒՆԻՍ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր Մեծ Բրիտանիայում բացվեց Եվրամիության գագաթաժողովը, որի օրակարգի հիմնական թեմաներն են զբաղվածության եւ Եվրամիության մակրոտնտեսական քաղաքականության հարցերը, Միության կառավարման մարմինների եւ ազգային կառավարությունների միջեւ լիազորությունների վերաբաշխումը, կազմակերպության դեպի Արեւելք ընդլայնման ժամանակացույցի ճշտումը:

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման համաձայն, երկօրյա հանդիպմանը, որն ընթանում է Ուելսի վարչական կենտրոն Կարդիֆում, մասնակցում են Եվրամիության անդամ 15 երկրների եւ կառավարությունների ղեկավարներ:

«Ես ցանկանում եմ, որպեսզի Կարդիֆի գագաթաժողովն անդրադառնա Եվրամիության կարեւոր հիմնախնդիրներին, ամենից առաջ՝ զբաղվածությանը եւ Միության անդամ երկրների տնտեսությունների առաջընթաց զարգացման ապահովմանը, բացելով հանդիպումը՝ հայտարարել է Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Թոնի Բլերը: Եթե մեզ հաջողվի համաձայնեցնել Եվրամիության բարենորոգման տնտեսական հարցերը, ապա Մեծ Բրիտանիայի նախագահությունը Միությունում կարելի կլինի բացառիկ հաջող համարել»:

Ինչպես սպասվում է, գագաթաժողովի ընթացքում Լոնդոնը շեշտը կդնի Եվրամիության երկրների շուկաների հետագա ազատականացման, ինչպես նաեւ սոցիալական քաղաքականության նոր մոտեցումների մշակման վրա:

Արեւելյան Եվրոպայում կրթական համակարգը վտանգված է

Յունիսեֆի զեկուցագիրը

Նախկին կոմունիստական երկրների դպրոցականները դարձել են արագ շուկայացման զոհերը: Արեւելյան Եվրոպայի եւ նախկին ԽՍՀՄ-ի տարածքներում կազմավորված 27 պետություններում հետազոտություններ անցկացնելուց հետո ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամը՝ Յունիսեֆը, օրերս հրապարակեց մտահոգիչ զեկուցագիր: Յունիսեֆում այդ տարածաշրջանի պատասխանատու, փոխտնօրեն Ռուդոլֆ Հոֆմանը ընդգծում է, որ Արեւելյան Եվրոպայի եւ ԱՊՀ-ի երկրներում որոշակի անկում է արձանագրվել, ինչպես կրթության մատչելիության, այնպես էլ դասավանդման որակի բնագավառներում: Կրթությանը հատկացվող գումարները կրճատվում են ամենուրեք, բացի Ռումինիայից, Լեհաստանից եւ Սլովենիայից: Որոշ երկրներում դրանք պարզապես ազատ անկում են ապրում: Նման վիճակում են Բուլղարիան եւ Վրաստանը: Վերջինս այսօր կրթական համակարգին հատկացնում է 1989 թ. բյուջեով հատկացված գումարի հազիվ մեկ տասներորդը: Դրա հետեւանքով դպրոցները բարձիթողի վիճակում են, ուսուցիչները երբեմն ամիսներ շարունակ չեն ստանում իրենց խղճուկ աշխատավարձը եւ հաճախ ստիպված են մասնավոր դասեր տալ հարուստների զավակներին: Այժմ հարկ է լինում վճարել ոչ միայն դասագրքերի, այլեւ «կիսապաշտոնական» դասավանդման դիմաց: Գլխավոր զոհերը, իհարկե, ամենաաղքատ ընտանիքներն են, մանավանդ գյուղական շրջաններում, որտեղ երեխաները հազիվ կարողանում են ավարտել պարտադիր ուսուցման դասընթացը:

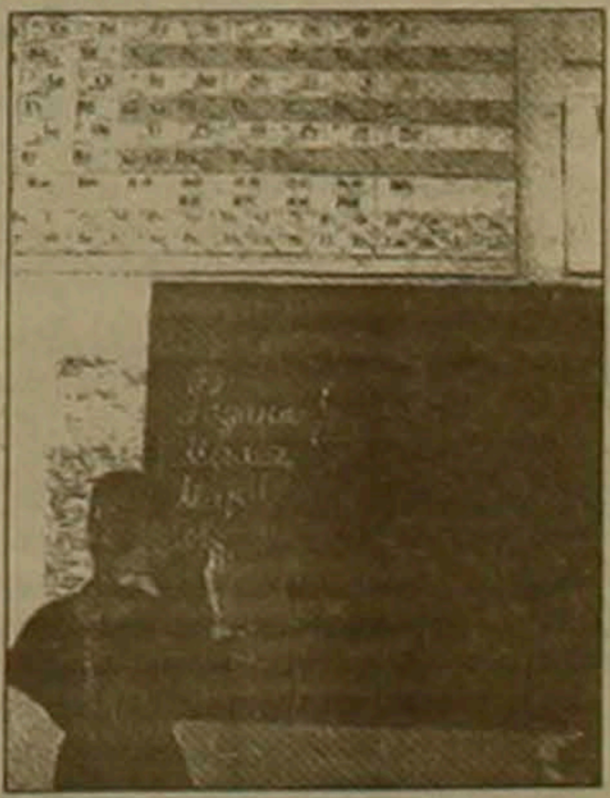

Զեկուցագրում նաեւ նշվում է, որ 1989-1996 թթ. հիշյալ տարածաշրջանում15-18 տարեկան սովորողների թիվը կրճատվել է 1,6 միլիոնով: Նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններում 1991-1995 թթ. փակվել է շուրջ 30 հազար մանկապարտեզ:

Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայի երկրներում, որտեղ շուկայացումը այնքան էլ կտրուկ չի եղել, կրճատվել են գլխավորապես «մերձդպրոցական» ծախսերը, որոնք վերաբերում են դպրոցական ճաշարաններին, բուժսպասարկմանը, գիշերօթիկներին, երկարօրյա ուսուցմանը եւ այլն: Համեմատաբար բարվոք վիճակում գտնվող Լեհաստանում, օրինակ, անվճար սնվող երեխաների բաժինը1990-1995 թթ. 20-ից իջել է 6 տոկոսի:

Յունիսեֆի զեկուցագրում մտահոգություն է արտահայտվում նաեւ դասավանդման որակի եւ բովանդակության առնչությամբ: Դպրոցական ոչ բոլոր դասագրքերն են համապատասխանեցվել արդի պահանջներին, իսկ ուսուցիչները հաճախ դժվարանում են ինքնուրույն գործել: «Դասավանդման մեթոդները բավարար չափով չեն զարգացնում երեխաների վերլուծական ունակությունները», գանգատվում է Ռուդոլֆ Հոֆմանը:

Գ. Բ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Արդեն ավանդույթ է դարձել. Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիա յուրաքանչյուր ուսումնական տարվա վերջում այցելում է ճանաչված ամերիկահայ դաշնակահարուհի Լյուսի Իշխանյանը: Այցելում է հայրենիքի շնորհալի երիտասարդ երաժիշտներին բերելով իր ջերմ սրտի խոսքն ու փորձառու մասնագետի բովանդակ խորհուրդը, բարի գնահատանքը, նաեւ պատեհ պարագայում նյութապես օժանդակելու առաքելությունը: Վերջին տարիների կոնսերվատորիայի շրջանավարտներն ու այսօր տակավին նրա սաներից շատերը հիշում են այդ բարյա-

...Տարեցտարի ավելի ջերմագին եւ սերտ են դառնում Լյուսի Իշխանյանի ու հայրենիքի կապերը: Հիշարժան է դաշնակահարուհու կյանքում 1991 թվականը, երբ նրան շնորհվեց Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի պատվավոր պրոֆեսորի կոչումը: Ահա 1995-ից սկսած ամեն գարնան Լյուսին մեր հյուրն է. գալիս է ունկնդրելու ավարտական քննությունները, պատեհ առիթներով՝ ինքն էլ համերգային ելույթներ ունենալու, իր բարեկամեցողական աչքի տակ պահելու բուհ ընդունված նոր տաղանդներին, իսկ արժանի շրջանավարտներին՝ սատարելու շարունակել ուսումն արտերկրի երաժշտա-

սյանի, Ղազարոս Սարյանի եւ այլոց հետ: Իսկ խորհրդային շրջանի իր ստեղծագործական փոխառնչությունների ծիրում Լյուսին ջերմորեն առանձնացնում է Տիխոն Խրեննիկովի, աշխարհահռչակ դաշնակահարներ Յակով Ֆլիերի, Էմիլ Գիլելսի անունները:

Պատմելով Լյուսի Իշխանյանի մասին, հնարավոր չէ շրջանցել նրա եւ Երեւանի կոնսերվատորիայի կենսագրության մեջ մի ուրույն-գեղեցիկ իրադարձության հիշատակումը: 1997-ի ապրիլին Նյու Յորքի Ֆիլհարմոնիկ «Էյվրի Ֆիշեր հոլ»-ի շուրջ 3 հազարանոց լեցուն դահլիճում տոնվեց Լյուսի Իշխանյանի

Ամերիկահայ դաշնակահարուհի Լյուսի Իշխանյանը պարբերաբար հայրենիքում է

ցակամ ու մեղմաժպիտ կնոջ շուրջը իրենց բուհում մտատեսնելի տիրող ստեղծագործական մթնոլորտը:

Լյուսի Իշխանյանի անունը քաջ ծանոթ է դաշնամուրային արվեստը սիրողներին ոչ միայն հայրենիքում, սփյուռքում, այլեւ Եվրոպայի երաժշտական կենտրոններում, Խորհրդային Միությունում: 25 տարիների թեղուն ստեղծագործական կյանքի ընթացքում տաղանդավոր դաշնակահարուհին, հայտնի երաժշտամանկավարժ Ռոզինա Լեւինայի աշակերտուհին, կատարող, որի երկար տարիների խմբերգարհոն ֆրանսիացի հանրաճանաչ Ժոս Դանդլոն է, մենահամերգներով եւ սիմֆոնիկ նվագախմբերի հետ ելույթներով հանդես է եկել Ռուսաստանի, Մերձբալթիկայի, Անդրկովկասի, ինչպես եւ Ֆրանսիայի, Գերմանիայի, Անգլիայի, ԱՄՆ-ի բազում քաղաքներում: Այն երաժիշտներից է, որ իր կատարողական արվեստն է զուգահեռել Միջին եւ Մերձավոր Արեւելքի գրեթե բոլոր երկրներում:

...Յոթ տարեկան էր Լյուսին, երբ հարազատներին՝ Ամերիկայի հողում վերագտնելուց հետո, Նյու Յորքի հանրահայտ Ջուլիարդ երաժշտական հաստատությունում տվեց իր անդրանիկ մենահամերգը: Դաշնակահարուհու անունը հնչեց եւ միջազգային ասպարեզ դուրս եկավ սկսյալ 1962-ից, երբ նա մասնակցեց Մոսկվայում կայացվող Չայկովսկու անվան միջազգային մրցույթին, շահելով հատուկ մրցանակ՝ Խորհրդային Միությամբ համերգային երկարատեւ շրջագայություն: Այդուհետ «Գոսկոնցերտ» համերգային կազմակերպությունը յուրաքանչյուր երկու տարի հյուրախաղերի էր հրավիրում Լյուսի Իշխանյանին, անպայման ընդգրկելով նաեւ դաշնակահարուհու հայրենիքը: «Այն ժամանակ ոչ միայն Խորհրդային Միությունում, այլեւ ամենուրեք, ողջ աշխարհում երաժշտության ոսկե դարն էր: Անչափ բարձր ստեղծագործական ու կատարողական ավանդույթներ կային, մարդկային հանրությունն առավել մշակութասեր էր, հոգեւոր, երաժշտական արժեքներ ճանաչող եւ գնահատող: Ցավոք, ընդհանուր պատկերն այսօր ամեն տեղ այլ է», ասում է Լյուսին: «Իմ կապերը Երեւանի կոնսերվատորիայի հետ հաստատապես սերտացան 1987-ից, երբ ռեկտորի տեղակալ նշանակվեց կոմպոզիտոր Արմեն Սմբատյանը: Շատ նպաստավոր էր Սմբատյանի այցելությունը Նահանգներ, որի ժամանակ ես ծանոթացրի նրան Ջուլիարդ դպրոցի նախագահ Ժոզեֆ Փոլիսի հետ: Այդպես սկիզբ դրվեց Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի եւ Նյու Յորքի հանրաճանաչ Ջուլիարդ դպրոցի ստեղծագործական կապերին, որի նվաճումներից մեկն այն է, որ կոնսերվատորիայի շնորհաշատ սաներին հնարավորություն ընձեռվեց ուսանել Ջուլիարդի ասպիրանտուրայում»:

կան լավագույն հաստատությունններից մեկի հովանու տակ: «Լյուսի Իշխանյանը մեզ համար դեպի Միացյալ Նահանգներ «լուսամուտ» բացողն է: Եվ յուրաքանչյուր բուհին պատիվ կարող է բերել նրան սատար կանգնող Լյուսիի նման բարձր մասնագետի եւ բարի հոգու առկայությունը», ասում է կոնսերվատորիայի ռեկտոր Արմեն Սմբատյանը:

...Յուրաքանչյուր անգամ լինելով հայրենիքում, Լյուսի Իշխանյանը հատուկ ջերմությամբ է հիշում իր ստեղծագործական եւ մտերմական կապերը հայ արվեստի մեծերի հետ: Հայտնի է, որ դաշնակահարուհին նամակագրության մեջ է եղել Արամ Խաչատրյանի հետ 1958 թ.-ից, բացի այդ իր կյանքում չի եղել եւ ոչ մի մենահամերգ, աշխարհի ցանկացած երկրում, որ Լյուսին չհնչեցնի մեծ կոմպոզիտորի երկերից: «Լյուսի Իշխանյանը օժտված է գեղարվեստական բարձր ծիրքով, հիանալի տեխնիկայով եւ խոր երաժշտականությամբ, այսինքն՝ իսկական դաշնակահարուհուն հարիր ամենակարեւոր բաղադրիչներով, ինչը եւ հնարավորություն է տալիս նրան գրավել իր ուրույն տեղը լավագույնների շարքում», գրել է Արամ Խաչատրյանը: Եվ պատահական չէ, որ իր դաշնամուրի սոնատի՝ ԱՄՆ-ի անդրանիկ կատարումը կոմպոզիտորի խնդրանքով բաժին էր ընկել Լյուսիին: Թե Իշխանյանի, թե հանդիսատեսի հիշողության մեջ վառ է 1973-ին ԱՄՆ-ում անցկացված «Ամառային երաժշտական փառատոնի» ծրագրում Առնո Բաբաջանյանի հետ իր համատեղ ելույթը՝ հանրահռչակ «Ռապսոդիա»-ի երկու դաշնամուրով կատարումը: Բազում ստեղծագործական, անձնական նամակագրական կապերով է համեմված դաշնակահարուհու կյանքը նաեւ այլ հայրենակից արվեստագետների՝ Էդվարդ Միրզոյանի, Ալեքսանդր Հարությունյանի, Էդգար Հովհաննի-

ստեղծագործական 25-ամյա հոբելյանը: Դաշնակահարուհին ունկնդրին հրամցրեց Մոցարտի, Շոպենի, Խաչատրյանի երկերի մի ընտրանի, որի կատարումը՝ նրան վաղուց ճանաչած եւ սիրած հանրությանը եւս մեկ անգամ հիշեցնել տվեց իր մասին միջազգային մամուլի բարձր գնահատականները. «Մենք իրապես նրբին եւ հոյակերտ մեկնաբանման հայտնություն արեցինք, որը հատկապես արտահայտվեց, երաժշտական պարբերույթների կառուցվածքի մեջ», «Guide musical», Paris, «Լյուսի Իշխանյանը նվագում է փայլուն տեխնիկայով, բայց եւ խոր եւ զգացմունքային: Ցանկանում ես ունկնդրել նրան կրկին ու կրկին», «Süddeutsche Zeitung», «Հայ դաշնակահարուհու կատարումը հագեցած է նուրբ տեխնիկայով եւ շատ տպավորիչ է», «The New York Times»: Սակայն դաշնակահարուհու հիշյալ հոբելյանը մնաց իր եւ կոնսերվատորիայի ստեղծագործական կենսագրության մեջ նաեւ մեկ այլ երախտարժան առիթով. սույն համերգի երկրորդ բաժնում Լյուսի Իշխանյանը կատարեց Մոցարտի Ռե մաժոր դաշնամուրի եւ սիմֆոնիկ նվագախմբի կոնցերտը, եւ նվագախմբի կազմում՝ Ջուլիարդի դպրոցի սիմֆոնիկ նվագախմբի հետ հանդես եկան Երեւանի կոնսերվատորիայից հատուկ հրավիրված լարային բաժնի սաները:

«Ես մեծապես գնահատում եմ, որ այսօրվա համատարած ոչ հոգեւոր պայմաններում Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիան պահպանում է իր մշակութային դեմքն ու ավանդույթները, ինչն, անշուշտ, նախ եւ առաջ կոնսերվատորիայի ղեկավարության, նրա ռեկտոր Արմեն Սմբատյանի ջանքերի արդյունքն է: Երբ ղեկավարն ինքը երաժիշտ է, բարձր մասնագետ, մշակույթը ճանաչող-գնահատող եւ մշակույթի հանդեպ հոգացավ վերաբերմունք ունեցող անհատականություն արդյունքն էլ այդպիսին պետք է լինի: Գնահատելի եւ ուրախալի փաստ է, - ասում է Լյուսի Իշխանյանը: Միայն մի մաղթանք ունեմ երիտասարդությանը. բեմական արվեստի բարձունքներին հասնելու համար տեւական ու քրտնաջան աշխատանք է պետք, ոչ միայն կատարողական, այլեւ մարդկային շփումների, կյանքի փորձի ընդհանուր գեղագիտական զարգացողության հիմք: Պետք չէ շտապել միանգամից լայն ասպարեզ դուրս գալու համար, այլ համբերատար կուտակել թե մասնագիտական գիտելիքները, թե կյանքի փորձը, այն ժամանակ միայն կարելի է ակնկալել երաժշտական ստեղծագործության իսկապես խոր եւ ապրված մեկնաբանումներ»:

Օրերս Լյուսի Իշխանյանը երկու շաբաթից ավելի անցկացնելով հայրենիքում, կմեկնի հյուրախաղերի, ինչպես միշտ թողնելով մեր երաժիշտ ուսանողության սրտերում բարի հուշեր:

ԹԱՄԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՊԱՐԱՐՎԵՍՏ

Արժանի գնահատանք վաստակաշատ արտիստներին

Հայաստանի Հանրապետության ժողովրդական արտիստուհի, բազմավաստակ մանկավարժ եւ տաղանդավոր պարուհի Լյուդմիլա Սեմանովան եւ ժողովրդական դերասան, Սլովակիայի կուլտուրայի վաստակավոր գործիչ, մանկավարժական ինստիտուտի կուլտուրայի ֆակուլտետի պարարվեստի ամբիոնի վարիչ, պրոֆեսոր Ֆրունզե Ելանյանը 70 տարեկան են:

Հայկական դասական պարարվեստում անջնջելի հետք թողած տաղանդավոր արտիստներն իրենց առաջին քայլերը բալետում սկսել են 50 տարի առաջ:

Բնատուր փայլուն տվյալներ ունեցող երիտասարդ պարողները միանգամից ընդգրկվում են բալետային ներկայացումներում եւ հանդես գալիս «Խանդութ», «Բախչիսարայի շատրվանը», «Սեւան» բալետներում՝ հաստատելով իրենց տեղը հայկական բալետի աստղերի շարքում:

Դրամատիկ, լիրիկական, ընդգրկված ու խոր կերպարների մարմնավորման մեջ Ֆ. Ելանյանը իրեն դրսեւորում է որպես բարձր անհատականություն ու վարպետություն ունեցող արտիստ: «Ռայմոնդա», «Ժիզել», «Սպարտակ», «Դոն Կիխոտ», «Անուշ», «Պրոմեթեւս» բալետներում Ֆ. Ելանյանը հանդես է բերում մեծ արտիստականություն, կերպարը խորությամբ ընկալելու եւ մարմնավորելու անուրանալի տաղանդ:

Այդ նույն բալետային ներկայացումներում փայլուն կերպով դրսեւորվում է Լ. Սեմանովայի անբերի տեխնիկան որպես բալետի պարուհի: Կատարողական բարձր վարպետության հասած արտիստուհին հաջողությամբ կերպավորում է դասական դարձած հերոսուհիների, որոնք բարձր գնահատվեցին մասնագետների եւ հանդիսատեսի կողմից:

Հետագայում անվանի արվեստագետները անցնում են մանկավարժական գործունեության՝ իրենց փորձն ու գիտելիքները հաղորդում ուսանողներին, նրանցից պատրաստում որակյալ պարողներ ու պարուհիներ:

ԿԱՐԵՆ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ,
Հայաստանի պարարվեստի միության նախագահ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԿԱՐԻՉՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

Ավարտվեց բանակին նվիրված պլակատի մրցույթը

Հունիսի 11-ին Հայաստանի նկարիչների միությունում տեղի ունեցավ ՀՀ ՊՆ լրատվության եւ քարոզչության վարչության եւ նկարիչների միության նախապես հայտարարած՝ հայոց բանակին նվիրված պլակատի մրցանակաբաշխության համար:

Մրցանակները հանձնեցին Հայաստանի նկարիչների միության նախագահի պաշտոնակատար Գագիկ Աբրահամյանը եւ ՀՀ ՊՆ լրատվության եւ քարոզչության վարչության պետ Էդ-

կաքաշխության հանձնումը:

Առաջին եւ երկրորդ մրցանակներ չշնորհվեցին:

Երրորդ կարգի մրցանակներ ստացան.

Հենրիկ Սիրավյանը՝ «Վահագն վիշապաքաղ», Հարություն Հակոբյանը՝ «Հայոց բանակ», Աստղիկ Բաղդասարյանը՝ «Մեր հայրենիք» պլակատների

վարդ Միլիտոնյանը:

Հույս հայտնվեց, որ մրցանակակիր պլակատները կարող են օգտագործվել բանակային զորամասերի եւ հանրապետության քաղաքների արտաքին ձեւավորման համար:

ՀՀ ՊՆ ԼՐԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՔԱՐՈԶՉՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՈԲԵԼՅԱՐ

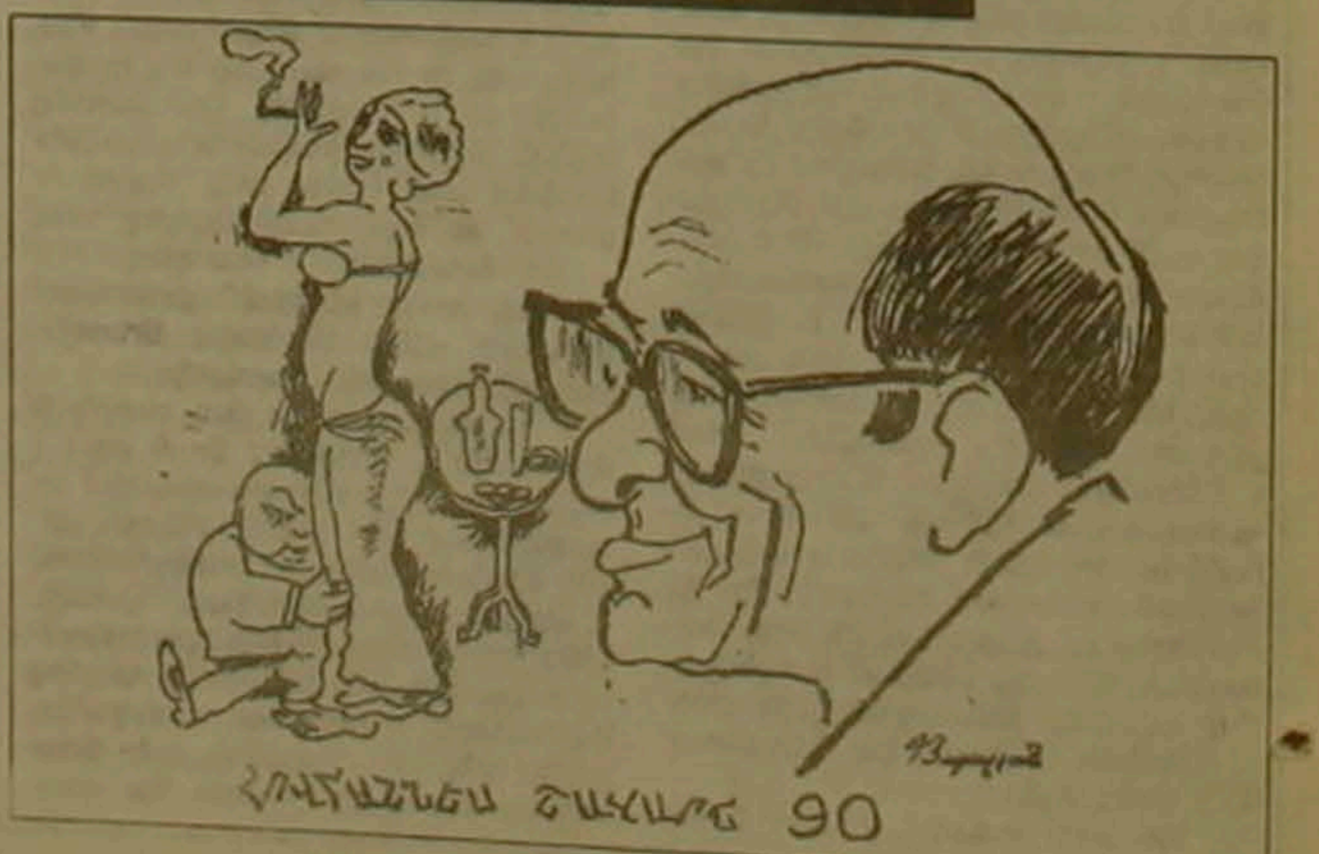

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԻԱ-98

Աշխարհի առաջնությունում պայքարը թեժանում է

Աշխարհի 16-րդ առաջնությունն աստիճանաբար հունի մեջ է ընկնում: Համարյա բոլոր թիմերն արդեն խաղադաշտ են մտել, եւ ֆուտբոլիստներն էլ կամաց-կամաց թոթափում են մեկնարկային հուզվածությունը՝ ցուցադրելով մրցումներին արժանի խաղամակարդակ:

Սաուդյան Արաբիա-Դանիա՝ 0-1 (0-0): *Լանս, «Ֆելիքս Բոլայեր» մարզադաշտ:* Մրցավար՝ Կաստրիլլի (Արգենտինա): **Սաուդյան Արաբիա.** Ադ-Դեայա, Ալ-Ջահանի, Ալ-Հիլաիվի, Զուբրոմավի, Սուլեյմանի, Ամին (Սալեհ, 78), Մ. Ալ-Օվեյրան (Ալ-Դոսարի, 78), Ալ-Մուվալիդ, Հ. Ալ-Ավեյրան, Աշ-Շահրանի, Ալ-Ջաբեր (Աս-Տինիյան, 82): **Դանիա.** Շմեյխել, Ռիդեր, Հեգ, Կոլդինգ, Շենբերգ, Հելվեգ, Վիգհորստ (Նիլսեն, 65), Յորգենսեն (Ֆրանդսեն, 74), Մ. Լաուդրուպ, Բ. Լաուդրուպ (Հայնտցե, 82), Սանդ: Գոլը խփեց Ռիդերը (68): Շատ բան էր կախված, թե ինչպես կխաղան Լաուդրուպ եղբայրները: Նրանք, կարելի է ասել, միջին խաղամակարդակ ցույց տվեցին: Դրա փոխարեն շատ ակտիվ էր... պաշտպան Մարկ Ռիդերը, որը հաճախ էր միանում գրոհին: Հենց այս բարձրահասակ ֆուտբոլիստն էլ գլխի հարվածով գրավեց Սաուդյան Արաբիայի հավաքականի դարպասը: Վերջինս երբեմն հակագրոհների էր դիմում, բայց սուր խաղով աչքի չընկավ:

Ֆրանսիա-Հարավային Աֆրիկա՝ 3-0 (1-0): *Մարսել, «Մունիսիպալ» մարզադաշտ:* **Ֆրանսիա.** Բարտեզ, Լիզարազյու, Բլան, Ջորկաեֆ (Տրեզեգե, 83), Դեշամ, Դեսայի, Գիվարկ (Դյուգարի, 28), Զիդան, Հանրի, Տյուրամ, Պետի (Պողոսյան, 74):

Հարավային Աֆրիկա. Վոնկ, Մնգունի (Մոշեու, 46), Նյաթի, Ֆեկուն, Ֆիշ, Մասինգա, Ֆորչուն, [illegible]տին (Մկալելե, 56), Մակկարտի (Բարտլ, 42), Ռադեբե, Իսսա: Գոլերը խփեցին Դյուգարին (35), Իսսան՝ ինքնագոլ (80), Հանրին (90):

Ամբողջ Ֆրանսիան էր սպասում այս խաղին, եւ թիմն արդարացրեց սպասելիքները: Ժաքեի տղերքը հավասարակշռված խաղ ցուցադրեցին բոլոր օղակներում, սակայն նրանք ինչպե՞ս կխաղան ուժեղ մրցակիցների դեմ: Չէ՞ որ աֆրիկացի ֆուտբոլիստները թույլ տպավորություն թողեցին: Իսկ այդ օրը բոլորովին անհաջող էր նրանց պաշտպան Պիեռ Իսսայի համար, որի օգնությամբ 2 գնդակ հայտնվեց ՀԱՀ-ի թիմի ցանցում:

Խումբ C

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ֆրանսիա	1	1	0	0	3-0	3
2. Դանիա	1	1	0	0	1-0	3
3. Ս. Արաբիա	1	0	0	1	0-1	0
4. Հար. Աֆր.	1	0	0	1	0-3	0

Իսպանիա-Նիգերիա՝ 2-3 (1-1): *Նանտ, «Լա Բոժուար» մարզադաշտ:* Մրցավար՝ Բահարմաստ (ԱՄՆ): **Իսպանիա.** Սուբիսարետա, Ֆեռեր, Ալկորտա, Հիեռո, Ռաուլ, Ալֆոնսո (Էչեվերիա, 60), Սերխի, Կամինո, Կիկո, Նադալ (Սելադես, 76), Լուիս Էնրիկե: **Նիգերիա.** Ռուֆայ, Օպարակու (Եկինի, 70), Բաբայարո, Ուչե Օկեչուկվու, Ուեստ, Ֆինիդի, Ադեպոժու, Օկոչա, Լավալ (Օֆորա, 88), Օլիսե, Իֆեջեբա (Բաբանգիդա, 85): Գոլերը խփեցին Հիեռոն (21), Ադեպոջուն (25), Լավալը (74), Օլիսեն (78):

Ամենամեծ անակնկալը իսպանացիների պարտությունն էր Նիգերիայի հավաքականից: Նրանք ակտիվ սկսեցին խաղը եւ շուտով առաջատար ֆուտբոլիստներից մեկը՝ Հիեռոն գրավեց աֆրիկացիների դարպասը: Սակայն ընդամենը 4 րոպե անց հաշիվը հավասարվեց: Երկրորդ խաղակեսում իսպանացիները կրկին անցան առաջ, եւ կրկին Նիգերիայի ֆուտբոլիստները հետապնդողի դերում էին: Կարելի է ասել, որ մարզական բախտը չժպտաց Իսպանիայի հավաքականին: Նիգերիացիները եւս երկու անգամ գրավեցին մրցակցի դարպասը եւ հաղթեցին մեծ հավակնություններ ունեցող իսպանացիներին:

Բուլղարիա-Պարագվայ՝ 0-0: *Մոնպելյե, «Լա Մոսսոն» մարզադաշտ:* Մրցավար՝ Ալ Զեյդ (Սաուդյան Արաբիա): **Բուլղարիա.** Զդրավկով, Քիշիշեւ, Իվանով, Պետկով, Յորդանով, Յանկով, Ստոիչկով, Պենեւ, Իլիեւ, Նանկով: **Պարագվայ.** Չիլավերտ, Գամարրա, Այալա, Սարաբիա, Ակունյա, Պարեդես, Բենիտես, Էնսիսո, Մորալես, Կարդոսո, Կամպոս: Խաղադաշտից հեռացվեց Նանկովը (60):

Այդ նույն խմբի Բուլղարիա-Պարագվայ խաղում հավասար պայքար ծավալվեց: Բուլղարացիների գրոհող ուժը՝ Խրիստո Ստոիչկովի գլխավորությամբ, չկարողացավ որեւէ էական սպառնալիք ստեղծել մրցակցի դարպասին, որը պաշտպանում էր վերջին 2 տարիների աշխարհի լավագույն դարպասապահ Խոսե Լուիս Չիլավերտը:

Խումբ D

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Նիգերիա	1	1	0	0	3-2	3
2. Բուլղարիա	1	0	1	0	0-0	1
3. Պարագվայ	1	0	1	0	0-0	1
4. Իսպանիա	1	0	0	1	2-3	0

Հոլանդիա-Բելգիա՝ 0-0: *Սեն Դենի, «Ստադ դը Ֆրանս» մարզադաշտ:* Մրցավար՝ Կոլլինա (Իտալիա): **Հոլանդիա.** վան դեր Սար, Ստամ, Ֆ. դե Բուր, Նյուման, Ռ. դե Բուր, Կլյույվերտ, Զեեդորֆ, Կոկու (Բերգկամպ 46), Օվերմարս, Վինտեր, Հասելբայնկ: **Բելգիա.** դե Բիլդե, Կրասսոն, Ստալենս, Բորկելմանս, վան դեր Էլստ, Օլիվեյրա, Նիլիս, Կլեման, Վերհեյեն, Բոֆֆեն: Խաղադաշտից հեռացվեց Կլյույվերտը (80):

E խմբում հավերժական մրցակիցներ Հոլանդիան ու Բելգիան, չնայած իրենց գործադրած ջանքերին, չկարողացան ոչ մի գոլ խփել: Այս խաղում կրքերը երբեմն շիկանում էին, եւ այդպիսի մի դրվագից հետո, ոչ մարզական արարքի համար դաշտից հեռացվեց «նարնջագույնների» առանցքային խաղացող Պատրիկ Կլյույվերտը: Այս խմբի մյուս խաղում՝ Հարավային Կորեա-Մեքսիկա, թերեւս, հեռացումը վճռեց հանդիպման ելքը: Մեքսիկացիները մի ամբողջ ժամ թվային գերակշռություն ունեին եւ 2-րդ խաղակեսում այն վերածեցին գոլերի:

Հարավային Կորեա-Մեքսիկա՝ 1-3 (1-0): *Լիոն, «Ժեռլան» մարզադաշտ:* **Հարավային Կորեա.** Կիմ Բյուն Ջի, Լի Մին Սուն, Յու Սան Չուլ, Կիմ Դո Կեն (Չոյ Սուն Յոն, 61), Նոխ Ջոնգ Յուն, Կիմ Դո Հուն, Կիմ Տաե Յուն, Կո Ջոնգ Սու (Սե Ջունգ Վոն, 72), Լի Սան Յուն, Հա Սեկ Ջու, Հոն Մյուն Բո: **Մեքսիկա.** Կամպոս, Սուարես, Դավինո, Ռամիրես, Գարսիա Աստե (Բեռնալ, 72), Բլանկո, Պարդո, Լարա, Հեռնանդես, Լունա (Պելաես, 46), Օրդիալես (Արելյանո, 46): Գոլերը խփեցին Հա Սեկ Ջունը (28), Պելաեսը (51), Հեռնանդեսը (75, 84): Խաղադաշտից հեռացվեց Հա Սեկ Ջուն (30):

Խումբ E

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Մեքսիկա	1	1	0	0	3-1	3
2. Բելգիա	1	0	1	0	0-0	1
3. Հոլանդիա	1	0	1	0	0-0	1
4. Հար. Կորեա	1	0	0	1	1-3	0

Արգենտինա-Ճապոնիա՝ 1-0 (1-0): *Թուլուզ, «Ստադիում Մունիսիպալ» մարզադաշտ:* Մրցավար՝ վան դեր Էնդե (Հոլանդիա): **Արգենտինա.** Ռոա, Այալա, Ալմեյդա, Սենսինի, Լոպես, Սիմեոնե, Բատիստուտա, Օրտեգա, Վերոն, Վիվաս, Զանետտի: **Ճապոնիա.** Կավագուչի, Նարահաշի, Սոմա, Իհարա, Յամագուչի, Նակատա, Նակայամա, Նանամի, Ակիտա, Ջո, Նականիշի: Գոլը խփեց Բատիստուտան (28):

Ճամայկա-Խորվաթիա՝ 1-3 (1-1): *Լանս, «Ֆելիքս Բոլայեր» մարզադաշտ:* Մրցավար՝ Մելու Պերեյրա (Պորտուգալիա): Գոլերը խփեցին Ստանիչը (27), Տոլը (45), Պրոսինեչկին (53), Շուկերը (69):

H խմբի երկու ուժեղագույն թիմերը՝ Արգենտինայի եւ Խորվաթիայի հավաքականներն առանձին դժվարություններ չունեցան եւ հաղթեցին համապատասխանաբար Ճապոնիայի եւ Ճամայկայի թիմերին

Խումբ H

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Խորվաթիա	1	1	0	0	3-1	3
2. Արգենտինա	1	1	0	0	1-0	3
3. Ճապոնիա	1	0	0	1	0-1	1
4. Ճամայկա	1	0	0	1	1-3	1

ԵՐԵՎԱՆ

Կնշվի օլիմպիական օրը

1894 թվականի հունիսի 23-ին, Փարիզում կայացած հիմնադիր կոնգրեսում ստեղծվեց Միջազգային օլիմպիական կոմիտե (ՄՕԿ), վերածնվեցին օլիմպիական խաղերը: Արդեն մի քանի տարի այդ օրը նշվում է որպես միջազգային օլիմպիական օր: Աշխարհի 198 երկրներում անցկացվում են մարզա-մշակութային տարբեր միջոցառումներ, պրոպագանդվում են օլիմպիական շարժումը եւ օլիմպիական գաղափարները:

ՄՕԿ-ը իրավունք է տալիս օլիմպիական օրվան նվիրված միջոցառումներ անցկացնել մեկշաբաթյա ժամանակամիջոցում: Արդեն 5-րդ անգամ օլիմպիական օրը կնշվի նաեւ մեզանում: Սպորտի եւ արվեստի տոնը կանցկացվի շաբաթ օրը՝ հունիսի 20-ին: Հայաստանի օլիմպիական կոմիտեի նախաձեռնությամբ այդ օրը կանցկացվեն տարբեր մարզաձեւերի ցուցադրական մրցումներ, մրցույթներ, կրոսավազք:

Հունիսի 20-ին, ժամը 20-ին Երեւանի Ազատության հրապարակում հանդես կգան գեղարվեստական մարմնամարզության եւ ակրոբատիկայի, սեղանի թենիսի եւ բադմինտոնի, սպորտային պարերի եւ գեղասահքի, այմռեսլինգի եւ տաեկվոնդոյի վարպետները: Ասպարեզ կարող են մտնել բոլոր ցանկացողները: Ակտիվ մասնակիցները կպարգեւատրվեն մրցանակներով, հուշանվերներով, ՄՕԿ-ի նախագահ Խուան Անտոնիո Սամարանչի ստորագրությամբ պատվոգրերով: Ընդ որում, պրն Սամարանչը անձնական ուղերձով ողջունել է օլիմպիական օրվա բոլոր մասնակիցներին:

Հունիսի 20-ին կանցկացվի նաեւ կրոսավազք, որի կազմակերպիչները մասնակցելու են հրավիրում բոլոր ցանկացողներին: Երեւանի քաղաքապետարանի ֆուտբոլի դպրոցի խաղադաշտերում հունիսի 22-23-ը կանցկացվի մրցաշար 8 թիմերի մասնակցությամբ: Եզրափակիչ խաղը կանցկացվի հունիսի 24-ին, ժամը 18-ին «Հրազդան» մարզադաշտում, որտեղ էլ հայտնի կդառնա մրցաշարի հաղթողը:

Նշենք, որ կարեւոր միջոցառումը՝ օլիմպիական օրվա անցկացումը հովանավորում են տարբեր կազմակերպություններ:

ՖՈՒՏԲՈԼ

«Շիրակն» ամրապնդում է դիրքերը

Հայաստանի ֆուտբոլի առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաշարում անցկացվեցին 16-րդ տուրի հանդիպումները:

Իր դիրքերն ավելի ամրապնդեց առաջատար «Շիրակը», որն ընդունել էր «Արարատին»: Ամբողջ հանդիպումն անցավ Գյումրիի ֆուտբոլիստների առավելությամբ, բայց խաղավարտից երեք րոպե առաջ նրանք առջեւում էին նվազագույն հաշվով (այդ գոլը 20-րդ րոպեին խփել էր Արարատ Հարությունյանը): Սակայն 87-րդ եւ 89-րդ րոպեին գյումրեցիների հարձակվող Կոլյա Եփրանոսյանը եւս երկու անգամ գրավեց արարատցիների դարպասը: «Շիրակը» տարավ հերթական հաղթանակը:

Ի տարբերություն իրենց փորձառու ընկերների, հերթական անհաջողությունը կրեց «Շիրակ-2»-ը, որն այս անգամ 1-2 հաշվով զիջեց մինչ այդ 3 անընդմեջ պարտություն կրած «Փյունիկից»:

Ավելի մեծացավ խզումն առաջատարի եւ մրցաշարային աղյուսակի երկրորդ տեղում ընթացող «Ցեմենտի» միջեւ: Երեւանում հանդիպելով «Էրեբունի-ՀՄՄ» թիմի հետ՝ Արարատի ֆուտբոլիստները ոչ-ոքի (1-1) խաղացին:

Հետաքրքիր պայքարում անցավ «Դվին»-«Ղարաբաղ» հանդիպումը: Խաղի 60-րդ րոպեին հաշիվը 3-0 էր՝ հօգուտ Արտաշատի թիմի (գոլերը խփել էին Սերգեյ Էրզրումյանը, Հայկ Հակոբյանը եւ Արա Հակոբյանը): Դրանից հետո Արման Բաբայանը կրճատեց հաշվի տարբերությունը՝ խփելով 2 գոլ, սակայն հյուրերին չհաջողվեց ավելին անել: Իսկ խաղավարտից 2 րոպե առաջ Արա Հակոբյանը վերջակետ դրեց՝ 4-2:

Մրցաշարային աղյուսակ

Հունիսի 16-ի դրությամբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շիրակ	14	12	2	0	38-7	38
2. Ցեմենտ	14	10	3	1	35-10	33
3. Էրեբունի	15	7	4	4	21-14	25
4. Երեւան	14	7	2	5	18-12	23
5. Փյունիկ	14	5	3	6	18-25	18
6. Արարատ	13	3	5	6	16-22	14
7. Դվին	13	3	3	7	16-25	12
8. Ղարաբ.	14	2	5	7	16-22	11
9. Շիրակ-2	14	0	1	13	5-46	1

ՇԱԽՄԱՏ

Համակարգիչների օգնությամբ

Իսպանիայի Լեոն քաղաքում ավարտվեց նախադեպը չունեցող շախմատային մրցախաղը Գարրի Կասպարովի եւ Վեսելին Թոփալովի միջեւ: Առաջին անգամ շախմատիստները օգտվում էին համակարգիչներից:

Բավականին հետաքրքիր պայքարում անցած մենամարտի հիմնական մասն ավարտվեց ոչ-ոքի՝ 3-3: Երեք օր տեւած մրցախաղում մասնակիցները տարան 2-ական հաղթանակ, իսկ երկու պարտիա ավարտեցին ոչ-ոքի: Լրացուցիչ, կայծակնային պարտիաներում Կասպարովը առավելության հասավ մրցակցի նկատմամբ 2,5-1,5 հաշվով եւ շահեց մրցախաղը:

Հետաքրքիր մրցումներ տեղի կունենան Գերմանիայի Ֆրանկֆուրտ քաղաքում: Կանցկացվեն մի շարք մրցաշարեր, սակայն, իհարկե, շախմատասերների ուշադրության կենտրոնում կլինի գլխավոր մրցաշարը: Այստեղ հանդես կգան ուժեղագույնները՝ Գարրի Կասպարովը, Անատոլի Կարպովը, Վլադիմիր Կրամնիկը եւ Վիշվանաթան Անանդը:

ԸՄԲՇԱՄԱՐՏ

Հավաքից հետո՝ Եվրոպայի առաջնություն

Բուլղարիա է մեկնել ազատ ոճի ըմբշամարտի Հայաստանի երիտասարդական հավաքականը: Սոֆիայում նա Բուլղարիայի երիտասարդական հավաքականի հետ համատեղ ուսումնամարզական հավաք կանցկացնի: Դրանից հետո երկու թիմի ըմբիշները կմեկնեն Մակեդոնիա՝ մասնակցելու Օհրիդ քաղաքում անցկացվելիք Եվրոպայի երիտասարդական առաջնությանը:

Հայաստանի հավաքականը աշխարհամասի առաջնությունում հանդես կգա 5 մասնակիցներով. 49 կգ քաշային կարգ՝ Վահան Սիմոնյան (Վեդի), 52 կգ՝ Սեւակ Բաղդասարյան (Երեւան), 56 կգ՝ Մարտին Բերբերյան (Երեւան), 60 կգ՝ Բագրատ Առաքելյան (Փարպի), 70 կգ՝ Մարգար Մարգսյան (Գյումրի): Հավաքականի ավագ մարզիչն է Լյովա Վարդանյանը:

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Օրվա հետքով

ԲԱՔՈՒ

Գուլուզադեն մեղադրվում է կեղծ տեղեկություններ տարածելու մեջ

ԲԱՔՈՒ, 15 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Արտաքին քաղաքականության պետական խորհրդական Գուլուզադեն «7 գյուն» լրագրում տպագրված հարցազրույցի ընթացքում ասել է, թե ժամանակը գործում է հայերի դեմ: Գուլուզադեն այդ միտքն արտահայտել էր դեռեւս 1993 թվականի մայիսին՝ ելույթ ունենալով ադրբեջանական հեռուստատեսությամբ:

Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի հաղորդման, հակամարտությունների կենտրոնի տնօրեն Մեհտիեւը Գուլուզադեի կարծիքը համարում է սխալ: Նա ասել է, որ Գուլուզադեն զբաղված է կեղծ տեղեկություններ տարածելով, եւ նա պետք է պատասխան տա դրա համար: Մեհտիեւի խոսքերով, ներկայումս Հայաստանի եւ Ադրբեջանի տնտեսական ցուցանիշները հավասար են, իսկ որոշ բնագավառներում Հայաստանը նույնիսկ առաջ է: Այնտեղ տնտեսական կարեւոր բարեփոխումներ են տեղի ունենում: Ամերիկայից եւ Եվրամիությունից Հայաստանում ստացվող օգնությունը ավելին է, քան Ադրբեջանում: Իսկ հակամարտության կարգավորման դեպքում Հայաստանը նույնպես կներգրավվի խողովակաշարերի կառուցման, տարածաշրջանային ենթակառուցվածքի զարգացման մեջ: Հարցի նման զարգացումը, կարելի է ասել, կհանգեցնի Ադրբեջանի կազմից Ղարաբաղի լիակատար դուրս գալուն:

Գուլուզադեի հետ իր անհամաձայնության մասին հայտարարել է նաեւ Ադրբեջանի ժողովրդական ճակատի նախագահ Փաշաեւը: Նրա կարծիքով, չի կարելի մոռանալ հայկական ազգայնականությունը եւ հայերի հայրենասիրությունը:

Ադրբեջանում նշվում է Ազգային փրկության օրը

ԲԱՔՈՒ, 15 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՓՐԱՅՄ ՆՅՈՒՍ: Ադրբեջանում այսօր առաջին անգամ նշվում է Ազգային փրկության օրը, որի վերաբերյալ որոշումը երկրի խորհրդարանի կողմից ընդունվել էր անցած տարվա հունիսի վերջին:

Այս ամսաթիվը կապված է հնգամյա վաղեմության իրադարձությունների հետ, երբ հանրապետության նախկին ղեկավար Հեյդար Ալիեւն ընտրվեց Ադրբեջանի Միլլի մեջլիսի նախագահ: Ալիեւի իշխանության վերադառնալը վերջ դրեց իրադարձությունների ողբերգական զարգացմանը, որը պայմանավորված էր այն ժամանակ իշխանության գլուխ կանգնած ժողովրդական ճակատի եւ ազգային բանակի խռովարար գնդապետ Սուրաթ Հուսեյնովի դիմակայությամբ:

Հեյդար Ալիեւին հաջողվեց կանգնեցնել Հուսեյնովի զորքերի սրընթաց առաջխաղացումը դեպի Բաքու: Դրանով իսկ կանխվեց քաղաքացիական պատերազմը, եւ ժամանակի ընթացքում կայունացավ Ադրբեջանի հասարակական-քաղաքական իրադրությունը:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հունիսի 16-ին՝ ժամը 15-ին, Հայաստանի գրողների միության կլոր սրահում տեղի կունենա ցերեկույթ՝ նվիրված բանաստեղծ Վարդան Հակոբյանի ծննդյան 50-ամյակին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

մեկ սենյականոց բնակարան Նորքի IV զանգվածում:
Հեռ.՝ 64-88-85

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել՝ 27 22 57 ժամը՝ 10-16, 58 33 26 ժամը՝ 18-23

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երեւանի գթության քույրերի բժշկական քոլեջ-ինստիտուտը, որն ունի ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության պետական լիցենզիա, կատարում է 1998-99 ուս. տարվա ընդունելություն հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

ՔՈԼԵՋՈՒՄ

1. 04 01 բուժական գործ
2. 04 02 մանկաբարձական գործ
3. 04 08 քույրական գործ
4. գթության եղբայր-ատամնատեխնիկ

ԻՆՍՏԻՏՈՒՏՈՒՄ

1. բուժական գործ-բակալավր բարձրագույն կրթությամբ
2. 040600 գթության քույր-բակալավր բարձրագույն կրթությամբ-որակավորում մենեջեր
3. 040400 ստոմատոլոգ

Հետդիպլոմային պատրաստման տարի (ինտերնատուրա)

Քոլեջ-ինստիտուտը միջազգային որակավորման դիպլոմ է ստացել Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության՝ Իտալիայի, ԱՄՆ-ի, Հոլանդիայի գրասենյակների կողմից:

Քոլեջ-ինստիտուտն ավարտած ուսանողները իրավունք կստանան աշխատելու արտասահմանյան տարբեր երկրներում:

Քոլեջ-ինստիտուտը ՌԴ-ի Կրասնոդարի մարզում օտար լեզուների համալսարանին կից բացել է Երեւանի գթության քույրերի բժշկական քոլեջ-ինստիտուտի 2 ֆակուլտետներ՝ ստոմատոլոգիա, քույրական գործ-բակալավր, անգլերեն, որպես բարձրագույն կրթություն:

Օտար լեզուների համալսարանը, որին կից բացվել են Երեւանի գթության քույրերի ինստիտուտի երկու ֆակուլտետները, ունի ՌԴ-ի ընդհանուր մասնագիտական կրթության մինիստրության լիցենզիա եւ պետական ատեստատ 16086:

Ընդունելության համար անհրաժեշտ են հետեւյալ փաստաթղթերը՝

1. դիմում
2. կրթության մասին վկայական
3. լուսանկար 4 հատ
4. բժշկական տեղեկանք ձեւ 086-ու
5. վճարած գումարի անդորրագիր
6. ծննդյան վկայականի պատճեն
7. տեղեկանք բնակավայրից
8. անձնագիր

Փաստաթղթերի համար վճարը՝ 5000 դրամ:

Ուսուցումը վճարովի է՝ ինստիտուտում 500 դոլարին համարժեք դրամ, քոլեջում՝ 300 դոլարին համարժեք դրամ:

Տեղեկությունների համար զանգահարել ամեն օր ժամը 10-17-ը, բացի կիրակի օրերից, հետեւյալ հեռախոսահամարներով՝ 52-52-34, 45-07-01, 821-40-45-78, 27-07-00:

Փաստաթղթերը հանձնել հետեւյալ հասցեով՝ Կորյունի փողոց 15 (մուտքը բակի կողմից), 129 եւ 130 սենյակներ:

ԱՌԻԹ

ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ (1 ԿԱՄ 2) ԵԼՈՒՅԹ-ՀԱՄԵՐԳԻ ՀԱՄԱՐ

Հետեւյալ երգացանկով.

1. Աշտարակ (մեներգ)
2. Յաման յար (երգչախումբ-պարախումբ)
3. Յասաման ծառի տակ (մեներգ-պարախումբ)
4. Ջեփյուռի նման (մեներգ-պարախումբ)
5. Զեյթունցիների քայլերգ (մեներգ-երգչախումբ)
6. Էլեգիա (մեներգ)
7. Էրզրումի երգը (մեներգ-երգչախումբ)
8. Իմ Անի (մեներգ)
9. Իմ անուշ տավիղ (մեներգ-աղջիկների պարախումբ)
10. Ինչ էր քո որոնածը (մեներգ)
11. Լեբլեբիջի Հոր-հոր աղա (մեներգ-երգչախումբ)
12. Խնջույքի երգ (երգչախումբ)
13. Կենաց երգ (երգչախումբ)
14. Կռունկ, բարով դառնաս (մեներգ)
15. Կիլիկիա (մեներգ-երգչախումբ)
16. Հայ հերոսների երգ (մեներգ-երգչախումբ)
17. Հայաստանի կարմիր գինին (երգչախումբ)
18. Հայացքդ երկնային (մեներգ)
19. Հայր իմ (մեներգ)
20. Հերոսների կենացը (մեներգ-երգչախումբ)
21. Հայոց կանայք (մեներգ)
22. Ղափամա (մեներգ-երգչախումբ-պարախումբ)
23. Ղարաբաղցին (մեներգ-երգչախումբ)
24. Մարտիկի երգ (2 տղա եւ երգչախումբ-աղջիկների պարախումբ)
25. Սիրելի ուսուցիչ (մեներգ)
26. Սիրերգ (մեներգ)
27. Սիրուս կպասեմ (մեներգ-աղջիկների պարախումբ)
28. Քարավան (մեներգ-աղջիկների պարախումբ)

Բոլոր նրանք (մենակատարներ, երգչախմբեր, պարախմբեր), ովքեր վերոհիշյալները կարող են կատարել՝

- երգերը հարազատ բնույթով
- Արհեստավարժորեն
- Կատարելությամբ

իրենց նյութական պահանջներով, կարող են փոստով կամ անձամբ գրավոր դիմում ներկայացնել հետեւյալ հասցեով.

«Հրապարակային ելույթ-համերգ» «Ազգ» օրաթերթ Հանրապետության 47, 3-րդ հարկ, Երեւան

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ»

ավիաընկերությունն առաջարկում է

հունիսի 26-ից յուրաքանչյուր ուրբաթ եւ կիրակի

Երեւան-Դելի-Երեւան

ուղիղ չվերթ

հունիսի 28-ից յուրաքանչյուր կիրակի

Երեւան-Լոնդոն-Երեւան

ուղիղ չվերթ:

Տոմսերը կարող եք ձեռք բերել «Հայկական ավիաուղիներ» ավիաընկերության կենտրոնական գրասենյակից եւ բոլոր գործակալություններից:

Տեղեկությունների համար դիմել՝ Մոսկովյան 18 հեռ. 58-39-69

ԱՄՔՈՐ-Ն ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

UNITED METHODIST COMMITTEE ON RELIEF

UMCOR

«ԱՐԵԳԱԿ»
միկրովարկային ծրագիր

ԱՄՔՈՐ-ը պատրաստվում է իրականացնել «ԱՐԵԳԱԿ» (Արդի եռաշխավորված գյուղատնտեսական աջակցություն կանանց) միկրովարկային ծրագիրը մի քանի նոր մարզերում: Հայտարարվում է մրցույթ հետեւյալ թափուր տեղերի համար՝ ավագ վարկային գործակալներ, վարկային գործակալներ, հաշվապահ:

Աշխատակազմի պարտականությունները

<u>Ավագ վարկային գործակալի հիմնական պարտականություններն են՝</u> իրականացնել գրասենյակի վարչական եւ ծրագրային կառավարումը, մասնակցել ծրագրի ռազմավարության (վարկային քաղաքականություն, աշխատանքային գրաֆիկ, երաշխիք խմբերի կազմավորում, նախապատրաստական աշխատանքներ գյուղերում) զարգացմանը, պատրաստել ամսական զեկույցներ ծրագրային գործունեության վերաբերյալ, համագործակցել տեղական եւ օտարերկրյա կազմակերպությունների հետ:

<u>Վարկային գործակալների հիմնական պարտականություններն են՝</u> իրականացնել գյուղերում նախապատրաստական աշխատանքները վարկառուների հետ, գրանցել երաշխիք խմբերը, ստորագրել վարկային պայմանագրեր, գանձել վարկառուների կատարած մուծումները:

<u>Հաշվապահի հիմնական պարտականություններն են՝</u> իրականացնել ծրագրի ֆինանսական կառավարումը, պատրաստել ամսական զեկույցներ, տրամադրել վարկերը բանկերի հետ համագործակցությամբ:

<u>Պահանջները՝</u> բարձրագույն կրթություն տնտեսագիտություն, բիզնես կամ ֆինանսներ կամ հարակից մասնագիտությամբ, ինքնուրույն աշխատելու, կազմակերպչական, հաղորդակցման եւ բանակցելու ձիրք, առնվազն 3 տարվա աշխատակազմ եւ ծրագիր ղեկավարելու փորձ (ավագ վարկային գործակալի համար), համակարգչի, անգլերենի եւ հայերենի լավ իմացություն:

Բոլոր դիմումներն ընդունվում են մինչեւ 1998 թ. հուլիսի 10-ը: Խնդրում ենք դիմորդներին ներկայացնել RESUME եւ դիմումնամակ:

Մեր հասցեն է՝ Երեւան, Կարապետ Ուլնեցու փողոց, տուն 16 Հեռ.՝ (3742) 24-81-41, 28-29-77, 151-894

Նախընտրություն կտրվի Սյունիքի (Գորիս) եւ Լեռնային Ղարաբաղի բնակիչներին:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Այսօր, հունիսի 16-ին, ժամը 14:00-ին, ՄԱԿ-ի հասարակական տեղեկատվության գրադարանը (Կառլ Լիբկնեխտի 14) «Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագրի 19-րդ հոդվածը Ռուսաստանում» վերնագրով դասախոսությամբ հանդես կգա ՌԴ դեսպան Անդրեյ Ուռնովը:

ՄԱԿ-Ի ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ

Robin Generators RGX3500

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

բենզինով աշխատող միաֆազ էլեկտրագեներատորներ: ☎ 529353

հաճախակ.	ձախ. հզ.	նոմ. հզ.	աշխ. ժամ	տարող.
50 Հց	3.0 կվտ	2.5 կվտ	7.1 ժ	13 լ
60 Հց	3.5 կվտ	3.0 կվտ	6.1 ժ	

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրքերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 843 Տպաքանակը՝ 3500 Ստորագրված է տպագրության՝ 15. 05. 1998 Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@